

vihar

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC R. O.

LETO XXV — ŠTEVILKA 3

MAREC 1993

POŠTINA PLAČANA

CENA 80 SIT

POOSTRENI UKREPI VAROVANJA GOZDOV

Lanska suša, semensko leto smreke, predvsem pa nered v gozdovih so omogočili skokovit razvoj velikega in malega smrekovega lubadarja, ki sedaj grozi kot naravna nesreča našim gozdovom. Že v prejšnjih obdobjih smo imeli sušo in semenska leta, pa ni prišlo do pretirane namnožitve lubadarja, ker sta Gozdno gospodarstvo in gozdarska stroka sproti skrbela za dobro zdravstveno stanje gozdov s posekom bolnih dreves in vzdrževanjem gozdnega reda.

Vlada Republike Slovenije je sprejela Uredbo o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja in za zatiranje podlubnikov v letu 1993. Ta je bila objavljena v Uradnem listu št. 9, 18. 2. 1993. Z njo so določeni dodatni ukrepi, ki jih morajo izvajati lastniki in upravljalci gozdov, da bi preprečili škodljivo namnožitev podlubnikov.

Uredba predpisuje izdelavo letnega

načrta varstva gozdov, ki vsebuje ukrepe za nadzor in preprečevanje širjenja lubadarjev.

Naštete so katastralne občine, kjer so gozdovi ogroženi in kjer so potencialno ogroženi. Na območju ogroženih gozdov morajo lastniki sproti izdelati in pospraviti lubadarke in redne sečnje odložiti do 15. septembra. Samo izjemo lahko revirni gozdar odobri redno sečnjo za lastne potrebe lastnikov gozdov.

Uredba predpisuje, da morajo lastniki do 15. marca pospraviti vsa žarišča lubadarja, do 15. aprila pa pospraviti in urediti sečišča iglavcev in pospraviti sečne ostanke. Do konca marca pa morajo pospraviti vse snegolome in vetrolome.

Pomembno določilo uredbe je, da se morajo po 1. aprilu vsi gozdni sortimenti obeliti v gozdu in da se lahko v lubju

prevažajo le do skladišč z lupilno linijo na beljenje.

Lastnik mora zato dobiti dovoljenje Gozdnega gospodarstva.

Ves les v lubju iz zimske sečnje mora biti predelan ali pa olupljen do 15. aprila.

Uredba predpisuje še naslednje dodatne ukrepe, ki se izvajajo na ogroženem območju:

1. GG mora lastnikom gozdov zagotoviti strokovno pomoč za izvajanje preprečevalnih in zatiralnih ukrepov.

2. GG mora do rojenja lubadarja zagotoviti, da se postavijo in izdelajo lovna ter kontrolna drevesa in lovne pasti in o tem obvestiti lastnike.

3. Redne sečnje iglavcev se morajo na ogroženih območjih odložiti do 15. septembra. Izjema so le sečnje za neodložljivo lastno porabo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Suša in lubadar bosta tudi v letošnji pomladi naredila svoje. Ne smemo dopustiti, da bo takšno opustošenje v naših gozdovih. Naš posnetek je iz Mislinje.

Foto: F. Jurač

4. Lastnik gozda mora biti obveščeni, da je njegov gozd v ogroženem območju.

5. Lastniku gozda se na ogroženem območju po 28. februarju priznajo nadstroški za sečnjo in izdelavo ter pospravo lubadark.

V ogroženih ter potencialno ogroženih območjih je dovoljena uporaba insekticidov t.j. škropiva proti lubadarju, samo pod strokovnim vodstvom gozdnega gospodarstva.

Ko revirni gozdar odkrije žarišče lubadark, GG lastniku gozda določi 10 dnevni rok, da izdela in pospravi lubadarke, če tega dela v roku ne opravi, stori to GG na lastnikov račun.

Od lastnikov, za katere bo na njihov račun dela opravil GG, bo plačilo izterjalo Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo.

V poročunu Republike Slovenije se zagotavljajo tudi sredstva za:

— za nakup materiala za zatiranje lubadarka,

— za poravnavanje nadstroškov pri izdelavi lubadark,

— za izobraževanje in usposabljanje delavcev in lastnikov,

— za opremljanje in usposabljanje delavcev in lastnikov za izvajanje zatirnih ukrepov,

— za obveščanje lastnikov in javnosti, — polaganje in izdelavo lovnih in kontrolnih dreves.

Predvidene so tudi razmeroma visoke kazni za nespoštovanje določil uredbe. Te znašajo do 50.000 SIT.

Pri izvajanju vseh ukrepov za zatiranje lubadarja pričakujemo, da bodo lastniki gozdov dobro sodelovali. Samo s skupnim zavzetim in vestnim delom bomo kos temu nevarnemu škodljivcu.

HUBERT DOLINŠEK

POGOJI POSLOVANJA V LETU 1992

Pri vsakem zaključku leta ocenjujemo rezultate poslovanja. Za leto 1992 jih moramo ocenjevati iz pogojev poslovanja, ki smo jih imeli v tem letu.

Na gozdarstvo v Sloveniji so vplivali nejasni in spremenljivi pogoji skozi vse leto, saj so nam sproti korigirali načrtovane cilje in poslovno politiko. Vse leto smo pričakovali sprejem Zakona o gozdovih, ki nam bi določil pogoje poslovanja. Predlogi zakona so se spreminjali in zakon v lanskem letu sploh ni bil sprejet.

Na poslovanje pa je v veliki meri vplival tudi že sprejet Zakon o denacionalizaciji, saj smo v letu 1992 vrnili 5000 ha družbenih gozdov lastnikom, kar predstavlja 21% celotnih površin, s katerimi je gospodarilo Gozdno gospodarstvo. Pri gospodarjenju smo poleg tega morali upoštevati še Zakon o pogojih gospodarjenja v moratorijskih gozdovih, kjer so opredeljeni pogoji gospodarjenja z omejenimi sečnjami. Takih gozdov je ca 12.000 ha, vključno z bivšo lastnino veleposestnikov. Za prosto gospodarjenje z gozdovi bo ostalo Gozdnemu gospodarstvu 8.000 ha gozdov, kar je ca 32% prejšnjih površin, s katerimi smo gospodarili.

Pogoje gospodarjenja v zasebnem sektorju je popolnoma spremenil Zakon o oblikovanju zadrug, saj so se obrati za kooperacijo morali preoblikovati v zadruge, s tem pa je iz podjetja izpadlo trženje z gozdnimi sortimenti kmetov. TOK Ravne, TOK Dravograd in TOK Radlje so se preoblikovali v zadruge s 1. 7. 1992, TOK Slovenj Gradec pa s 1. 10. 1992. Pri preoblikovanju tokov v zadruge so bili izdelani zaključni računi in delitev premoženja, kar je pomenilo izločitev velikega deleža likvidnostnih sredstev iz podjetja.

S preoblikovanjem tokov se je pojavil tudi problem enotnega nadzora in načr-

tovanja oz. dela bodoče javne službe na celotnem območju. Primorani smo bili organizirati enotno javno službo na celotnem območju in s tem prevzeti zaposlene revirne gozdarje prejšnjih TOK. Ministerstvo za gozdarstvo nam je sofinanciralo dela javne službe v zasebnih gozdovih, vendar prispevek ni v celoti pokrival stroškov zaposlenih, zato je bil obseg gozdno gojitvenih in varstvenih del v teh gozdovih manjši kot prejšnja leta. Prav tako ni bilo v celoti rešeno financiranje vzdrževanja gozdnih cest. Zbranih sredstev iz družbenega sektorja pa tudi ni bilo dovolj, da bi lahko bile ceste normalno vzdrževane.

Poleg vseh problemov v gozdarstvu se je v lanskem letu močno razbohotil lubadar, kar je vplivalo in še bo vplivalo na kvaliteto gozdnih sortimentov in otežilo delo pri načrtovanju in sečnji.

Ker se je obseg del v družbenem sektorju zmanjšal, smo vse leto vedeli, da vsi ne bomo imeli zaposlitve in smo skušali reševati tehnološke viške na human način. Zato smo se posluževali dokupov delovne dobe iz naslova služenja vojaškega roka in študija. Viške smo reševali tudi z odpravninami za samozaposlitev, pa žal tudi z odločbami za trajne tehnološke viške. 1. januarja lani je bilo v podjetju zaposlenih 607 ljudi, v zadruge je odšlo 55 ljudi, koncem leta 1992 pa smo zaposlovali še 488 delavcev.

V letu 1992 smo imeli vse leto probleme z likvidnostjo, ki so se prenašali od kupcev, ki niso mogli redno plačevati svojih obveznosti za prejeti les. Tako smo skozi vse leto beležili ca dva in pol mesečne terjatve. Nekatere naših kupcev je ob koncu leta sprejel Republiški sklad za sanacijo in razvoj, kar je povzročilo zastoj pri plačevanju obveznosti do našega podjetja. Taka podjetja so družbe Lesne, Videm Krško ipd.

POVEZALI SMO SE Z ŽAGO OTIŠKI VRH

LESNA in Gozdno gospodarstvo sta se dogovorila o skupnem poslovanju na lesno predelovalnem kompleksu v Otiškem vrhu. Sporazumela sta se, da bo Žaga Otiški vrh poslovala pod okriljem Gozdnega gospodarstva. Ta dogovor je sestavni del strategije in poslovne politike Gozdnega gospodarstva in Žage Otiški vrh.

Prepričani smo, da imata obe firmi boljše možnosti za ustvarjanje večjega skupnega rezultata pri nadaljnji predelavi lesa.

Po sprejetju Zakona o gozdovih bi izvajalsko gozdno gospodarstvo in tudi žaga konkurenčno sposobnejša na trgu hlodovine in tudi žaganega lesa. Z dobrim razvojnimi programom bo ta skupna firma lahko kupovala vse gozdne sortimente gozdnih posestnikov in države na panju, ob panju v gozdu, na kaminjski cesti, pa tudi na skladišču. Dobro sodelovanje GG in žage obeta tudi doseganje dobrih izvoznih rezultatov pri žaganem in tesanem lesu vseh kakovostnih razredov. Posebno pozornost bomo posvetili marketingu, tehnologiji priprave in razrezu lesa in sortiranju ter pripravi blaga po želji kupca.

Skupno poslovanje teče že od začetka februarja. Prednosti vidimo že letos v spomladanskem obdobju, ko velja posebna uredba o poostrenih ukrepih za zatiranje lubadarja in ko ne bomo smeli prevažati in predelovati lesa v ljubju.

Močno si želimo, da bi tudi v Tovarni ivernih plošč premagali težave in da bi ponovno zaživel celoten lesno predelovalni kompleks v Otiškem vrhu, ki bi bil tako sposoben oplemenititi in ovrednotiti lesno surovino vseh kakovostnih razredov.

HUBERT DOLINŠEK

Velik vpliv na rezultat je imela tudi neurejena davčna zakonodaja v državi, saj družbena podjetja niso imela enakih pogojev kot zasebna podjetja in posamezni prekupčevalci. Zaradi izredno velikih likvidnostnih problemov v lesni in papirni industriji smo za zagotavljanje tekočega poslovanja del gozdnih sortimentov izvažali, pri tem plačevali takso, kar pa nam je zniževalo prodajne cene. Prav tako so trendi gibanja prodajnih cen v svetu in pri nas negativni in se prodajne cene ne povečujejo ampak celo znižujejo.

Vsi ti pogoji nam niso omogočili pozitivnih rezultatov poslovanja, zato je podjetje kot celota zaključilo poslovno leto z izgubo, ki pa ne presega neizkoriščene tehnične amortizacije in po zakonu odpisanih terjatev.

Pavlina AREH

Na Javorju: Pri Klavževih so bogatejši

Klavževa kmetija na Javorju je višinska kmetija, saj leži na okoli 950 m nadmorske višine. Kmetija je velika 59 ha, od tega pa je 13 ha obdelovalnih površin, njiv, travnikov in pašnikov. Na kmetiji gospodarji Filip Klavž in njegova žena Terezija, veliko pa na kmetiji pomaga po »šihitu« gospodarjev brat Branko. V poletnih mesecih, ko je na kmetiji veliko dela, pa na pomoč priskočijo tudi sorodniki. Ob obilici dela je na Klavževi kmetiji vse pravočasno postorjeno. Glavni dohodek kmetiji daje živinoreja in les, o proizvodnji mleka na kmetiji pa ne razmišljajo, saj je preodlagana od doline, zato višek mleka predelajo v sir in skuto za domače potrebe.

Klavževa kmetija je strma in obdelava na njej je izredno težka. Strojno vsega ni mogoče opraviti, zato je treba opraviti veliko del tudi ročno. Zadnje čase pa se tudi za gorske kmetije spreminjajo časi in kmetje že nabavljajo primerno kmetijsko mehanizacijo, s katero bodo lahko opravljali delo tudi v večjih strminah. Tudi na Klavževi kmetiji so se odločili za nakup gorskega traktorja »IMPULS«, ki ga izdeluje SIP v Šempetru v Savinjski dolini.

»Da bi na naši gorski kmetiji čim manj trpeli, so nam na kmetijski svetovalni službi na Prevaljah, zlasti pa mag. Jože Pratnekar, svetovali in priporočali nakup tega gorskega traktorja.

Odločili smo se in ga seveda kupili. Cena traktorja je res visoka, plačali smo šele polog, obljubili so nam, da nam bodo skušali prispevati sredstva iz sklada za demografsko ogrožena področja. Tudi tovarna v Šempetru nam je dala ugodnosti, da bomo lahko v 18 mesecih traktor obročno izplačali. Z ozirom na to, da bom s tem traktorjem na kmetiji lahko obdeloval strmine, sem ga izredno vesel. Zato si samo želim, da bi mi dobro služil, saj bom lahko z njim opravil košnjo, z njim bom lahko v velikih strminah obračal, zgrabljeval, trosil mineralna gnojila, branal, v veliko pomoč pa mi bo v zimskih mesecih pri pluzenju cest.«

In kakšna, mislite, da je prednost traktorja?

»Mislim, da je velika. Delo je lažje in hitrejše, velika varnost v strminah, pri delu ne poškoduje ruše, z njim pa lahko opravljate več del na enkrat. Mislim, da bi hribovskim kmetom morali omogočiti nakup takšne mehanizacije, ki bi bila bolj varna kot traktorji, katere imajo kmetije danes in pod katerimi je že mnogo mladih gospodarjev izgubilo svoja življenja. Tudi cene bi morale biti bolj dostopne,« pravi Filip Klavž. Z nakupom novega gorskega traktorja pa so tudi pri Klavževih bogatejši.

F. JURAC

Filip Klavž s sinom Lukom in hčerko Maričko: »Želim, da bi nam traktor dobro služil.«

PREDELAVA IN »PREŠANJE« OLJA

Skoraj bi si upal zapisati, da se pridelava hrane in prehranske navade prej niti v več stoletjih niso toliko spremenile kot sedaj v zadnjih petindvajsetih letih. Po zadnji svetovni vojni je vsak, ki je imel kaj zemlje prideloval vsakega nekaj, med drugim tudi oljnice, ki so na svojstven način kar precej popestrile jedilnik skozi vse leto, posebno pa še v postnem času, ker so menili, da živila ugodno vplivajo na človeški organizem posebno, če zmanjšamo še dnevne obroke. Ponekod so se posta zelo strogo in spoštljivo držali. Seveda pa so temu primerno med drugimi posevki imele svoje mesto tudi oljnice, vse od buč, sončnic, oljne repice v glavnem pa je v naših krajih prevladoval mak, katerega so v naših krajih sejali največ. Ko so v pozno jesenskih dneh z bolj ali manj zamudnimi postopki omeli oljne produkte, ki so terjali kar precej zamudnega opravila, posebej še luščenje sončnic ter bučnic, kar je sodilo v dolge zimske večere, to opravilo se je ponujalo tudi nam otročajem, kar pa nismo z veseljem opravljali, pa čeprav so nam jedra teknila in smo jih skrivaj mašili v usta. Vse navedene oljnice je bilo treba tik pred prešanjem še primerno dosušiti in so jih dosušili kar v krušnih pečeh.

V takratnih časih so bili mlinci za mletje žitaric v bolj ali manj dostopnih grapah ali grabnih, kot smo je mi imenovali. Le redki lastniki mlinov so si omislili dodatne naprave za prešanje olja. Marsikaj je bilo treba premenjati in dodati, da je postopek prešanja pravilno stekel. Še iz otroških let se najbolj spominjam, da se je za naš kraj povečini prešalo olje v REBERNIKOVEM mlinu, do koder od nas niti prave vozne poti ni bilo in smo vso robo na hrbtu znosili v mlin in potem spet olje in tropine nazaj domov in to večkrat po globokem snegu več kot uro hoda v eno smer s težkim tovorom na hrbtu, nekateri pa so bili še bolj oddaljeni.

Izpod mlinskih kamnov je v posebno posodo tekla bolj ali manj gosta kaša, pač odvisno od vrste oljnice. V posebnih podolgovatih koritih sta to maso mesili po dve ženski ter z dolivanjem tople vode porivali po koritu sem in tja dokler se ni ta masa toliko zgostila, da se je dalo narediti iz nje za pest velike kroglice. Te kepice je bilo treba potem še v posebnih ponvah na primernem ognju prepražiti, da so se kepe zdrobile v ostro drobno zrnato in prijetno dišečo zmes. Naj še dodam, da sta morala tu pražiti po dva človeka ter zelo pazljivo, da se ni zmes prismodila. Šele to zmes so dali v posebne lanene potrtiče ter vstavili v posebne lesene modele, kate-

(Nadaljevanje na 4. strani)

SREČANJE

DVEH LUBADARJEV

Letošnja nenavadna zima je nenavadno vplivala na razvoj smrekovih sovražnikov. Na zelo sončni strani Alp — bolj točno na Brdinjah — sta se prebudila sredi februarja iz zimskega spanja dva lubadarja. Sonce je kar nekaj ur pripekalo na zelo izpostavljen greben zelo osiromašenega gozda. Temperatura nad 16° C ju je prebudila.

Najprej se je prebudil lubadar Marjan, ta je namreč prespal zimo na vrhnjem delu smreke. Kar nekaj ur je minilo, da je dobil družbo. S spodnjega dela fiziološko opešane smreke je leno prilezel po nekaj urah veliki lubadar Ivan. Smreka, na kateri sta kraljevala Ivan in Marjan, je rasla v gozdnem roku, kateri je mejil na vsako leto z umetnimi gnojili obogatenim travnikom. Več kot sto let je varovala ostali gozd pred vetrom, kateri ob nenadnih spremembah vremena močno sili v notranjost gozdnega kraljestva. Lanskoletna izredna suša je dodatno pomagala oslabeti življenjsko moč robne stražarke. Ta smreka je namreč že vrsto let požirala z železniškimi plini zabeljen zrak. Postala je invalid težke kategorije. Ko je bila še zdrava, se ni bala lubadarja, niti je ni prizadel zdravniški pregled žolne ali detelja. Lanska suša in močno semenanje sta smreko fiziološko opešala. Postala je raj za lubadarja.

Veliki lubadar Ivan in mali lubadar Marjan sta ob svojem prvemu prebujanju postala nervozna. Med in pod krošnjami gozdnega drevja so se hitro širile novice o izrednih ukrepih za zatiranje lubadarja. Te drzne novice nesramno širijo terenski gozdarji, ki naj bi bili že dve leti nepotrebni gozdu. Lubadar Ivan se je leno popraskal s prvim parom nog in dejal bratranču Marjanu: »Saj so čisto ponoreli ti naši sovražniki gozdarji. Hujši so kot davčni uslužbenci na občini. Dolžni so zabeležiti vsako našo naselje. Pri evidentiranju našega prebivališča bomo morali plačati zelo krut davek. Do 15. marca so dolžni skupaj z lastniki gozdov podreti oz. uničiti naša bivališča.

Pravijo, da morajo sanirati žarišča lubadark. V želji, da nas uničijo, je republika pripravljena žrtvovati več kot 160 milijonov lipovih tolarjev. Oborožujejo se s pastmi in vabami, katere nam čisto zmešajo glavo. Sintetični hormonski izvlečki naših cenjenih dam neumno vplivajo na nas. Seks v plastični škatli nas že nekaj let močno redči.«

Lubadarja Marjana, ki je po naravi bolj živahen, je kar razganjalo od jeze. Razburjen se je oglasil: »Vsi ti ukrepi predstavljajo kratenje lubadarjevih pravic. Po dolgem času imamo možnost razširiti svoje kraljestvo tudi preko državnih mej. Zdi se mi, da so zelo aktivni najini sorodniki v nižinskih predelih širom Evrope. Tudi v Skandinaviji, predvsem pa na ostalih nesmrekovih rastiščih se nas smreka ne more braniti. Veselim se zmede na trgu s prodajo lesa. Sicer pa sem zelo gibčen, ne bojim se gozdarjevih ukrepov. Hitro si najdem novo stanovanje. Ni mi potrebno luksuzno stanovanje v zgornjem nadstropju smreke. Zadovoljen

sem z malomarno odsekanimi in izdelanimi vrhači ali garsonjero v posameznih vejah neurejenega. Lanski decemberski sneg in močan veter, sta nam pomagala, da si bomo lažje našli dom za naše družine. Snegolomi in vetrolomi v mladih sestojih so pravi raj za nas.«

Nekoliko bolj počasen, vendar bolj preudarni lubadar Ivan je prekinil Marjanovo razglabljanje: »Nič se ne veseli preveč. V zelo prizadetih območjih so gozdarji in lastniki dolžni takoj urediti nered v gozdu. Zdi se mi, da so jim postavili rok do 31. marca. Pa tudi hlodov v lubju ne bodo smeli po 15. aprilu več prevažati iz gozda. Veš kaj, nič lepega se nam ne bo godilo. Poglej na sosednje pobočje, kjer se že dva dni kadi. Kmet se je lotil najinih sorodnikov. Neumorno sežiga napadene veje. Na požarno ogroženih predelih pa namerava uporabiti škropivo — smrtonosni doping za nas. Najbolje je, da se skrijeva pod lubje in upajva, da naju ne bodo uničili.«

Sonce, katero se je skrilo za Navrški vrh, je prekinilo kativno razglabljanje obeh lubadarjev. Dobro bi jima bilo prisluhniti tudi naslednji dan, seveda če jima bodo gozdarji še omogočili nadaljnji razgovor.

gozdar Gorazd

(Nadaljevanje s 3. strani)

re so potem porinili pod stiskalnico, kjer so s stiskalnimi napravami iztisnili olje. Ob pravilno nastavljeni opremi in izvajanju se je nateklo več kvalitetnega olja. Če pa je bila oprema mlina slaba in še morda masa zasmojena, se je nateklo le malo olja in še to je bilo slabe kvalitete.

To delo je teklo neprekinjeno noč in dan, izvzemši nedelje dokler niso prišli vsi na vrsto, ki so v tem mlinu prešali oljnice. Ko je s prešanjem končevala ena družina, so še čakali drugi, da pridejo na vrsto, saj je moral mesenje ter praženje oljnic opraviti vsak sam s svojimi ljudmi, mletje ter stiskanje stiskanje oljnic pa je opravil lastnik mlina s kakšnim

pomočnikom. Da pa to naporno prešanje olj ni bilo preveč pusto in dolgočasno, so si pravili med seboj razne šale in vice, posebej še, kadar so se pridružili čakajoči ter so med čakanjem radi zamenjali že utrujene. Med delom so tudi s sajami namazali koga, ki je bil premalo previden, posebej so za to dejavnost bili nabrisani mladi, pa tudi kakšen starejši je to spretno opravil. Posebno radi so namazali koga, ki je tja prišel zijala past, potem pa je bilo smeha, pa tudi kakšna ljubezen se je stkala med mladimi. Mnogo mlinov, kjer so nekoč naprešali okusno in potrebno olje, je že povsem opuščeni, na razna doživetja v njih pa so ostali med starejšimi lepi spomini.

Ludvik MORI

NAŠI JUBILANTI

Meseca marca praznuje

10 let dela

REDŽEP BAJRAMOVSKI,
GO Črna

Jubilant Jože Logar

Letos si je naložil šesti križ tudi Jože Logar. Bralcem Viharnika mi tega moža ni treba posebej predstavljati, saj je dobro znan po vsej koroški regiji, v občini Ravne pa je sploh markantna osebnost. Poleg svoje poklicne službe se je močno zavzemal in delal za razvoj kraja, predvsem podeželja. Bil je gozdar. Njegovo geslo je bilo: z gozdom moramo kompleksno reševati vse kmečke probleme! Mislil in čutil je s kmeti. Njegovo aktivno delo je pred tremi leti zaključila predčasna upokojitev, ki jo je zahtevalo načeto zdravje. Sicer pa bi njegovo pionirsko delo tako onemogočile razmere, v katerih se sedaj nahaja gozdarstvo.

Realsocializem je sicer formalno priznaval kmeta kot lastnika gozda, v resnici pa je kmet dobival od posekanega lesa le nekakšno rento, k čemur lahko prištejemo še tisto, kar si je prislužil s sečnjo in spravilom lesa. Po skrbno naravnanim zakonem o gozdovih in drugih predpisih, je levji delež pobrala družba. To, dostikrat nevzdržno stanje je trajalo štiri desetletja. Kmetje smo to prenašali v prepričanju, da je ta slaba varianta še vseeno boljša, kot pa da bi nam režim gozdove v celoti poddržavil! Za državo pa je bilo pri tem gospodarjenju interesantno tudi to, da je imela za neslajivo in poceni delovno silo!

In vendar smo se v tej težki situaciji kmetje znašli. Uspeli smo od kolača, ki ga je nam rezala država, poleg naše »rente« dobiti še en kos. Ta pa sicer ni šel neposredno v kmetov žep, ampak za potrebe širše skupnosti. Samoiniciativno smo sprožili naslednjo akcijo: odpovedovali smo se delitvi letnega dobička, prostovoljno smo zvišali odstotek biološke amortizacije, dajali smo samoprispevke v lesu. Zbran denar smo oplemenitili z najemanjem ugodnih kreditov, vse to pa smo kanalizirali v izgradnjo cestne infrastrukture. Naš trud in žrtve niso bile zaman. Vse hribovske in gorske kmetije smo s cestami povezali z dolino, se pravi, našo krajino smo zdramili iz stoletne zaostalosti! Še več! Cena lesa franko gozdna cesta je zdaj enaka za vse, ne glede na oddaljenost gozdne parcele. S cestno povezavo se je začel spontan razvoj hribovskih in gorskih kmetij: nove gradnje ali obnova gospodarskih objektov in stanovanjskih hiš, odpiranje kmečkega turizma, uporaba sodobne kmetijske mehanizacije in še kaj. Kaj takega nam dosedaj ni mogel (ni hotel) dati še noben režim!

Se pravi, vse to je bilo v največji meri zgrajeno za kmetov denar, gozdarska služba pa je pri tem vodila organizacijsko, projektantsko in izvajalsko službo. Brez tega bi zbran denar nikakor ne mogel biti uporabljen namenoma kaj šele načrtno.

To samoiniciativno akcijo smo prvi sprožili kmetje in gozdarji v GG-Slovenj Gradec, pozneje so se temu pridružila ostala gozdna

gospodarstva, ene manj druge bolj aktivno in uspešno. Zato v tem pogledu daleč izstopamo od ostalih GG v Sloveniji. Skupna dolžina gozdnokamionskih cest znaša v koroški regiji ca 1700 km!

Pri teh prostovoljnih in naprednih akcijah so se izkazali eni bolj, drugi manj aktivno. To je bilo prisotno tako med posameznimi kmeti kot med gozdarji.

Mirno si upam trditi, da je pri tem najbolj izstopal dolgoletni direktor TOK Ravne, sedanjí jubílant Jože Logar! Pri svojem aktivnem in požrtvovalnem delu ni poznal osemurnega delavnika, bil je na terenu. Gradnja cest ni bila problematična samo pri zbiranju denarja, ampak tudi pri samem izvajanju! Marsikje je gradnja resno zavirala zastarela miselnost, sebičnost in nevoščljivost! Vse te »vrlíne« so pri teh akcijah bile močno prisotne. Koliko je moral nekatere kmete naravnost prositi, nagovarjati in prepričevati, da je za gradnjo ceste nujno potrebno žrtvovati tudi kakšen ar njive ali travnika, pas gozda, sadno drevo, staro ali mlado! Koliko dni se je zaradi vseh teh neumnosti zamudil na sodišču! Vse to ve le on, vendar tega nikomur ne očita! Najbrž je ni dežele na svetu, kjer bi morali cesto krajanom naravnost vsiljevati!! Pri nas je bila ta navada.

Naša demokratična družbena ureditev je terjala spremembe na vseh področjih, tudi v gozdarstvu. Pri tem je bila prva SKZ, ki je že pri svoji ustanovitvi zahtevala v svojem programu korenite spremembe pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi, predvsem: odpravo monopola pri trgovini z lesom, solidarnost in odpravo odkazovanja lesa za posek. Čeprav je stari zakon o gozdovih še v veljavi, smo po hitrem postopku odpravili monopol pri trgovini z lesom in solidarnost. S tem se strinjata tudi oba osnutka zakona o gozdovih, ki ju je prejšnja Skupščina že obravnavala, pri odkazilu lesa za posek pa gozdarska stroka ne popusti. Vztraja pri milejši, svetovalni obliki.

Ko to pišem, novi Zakon o gozdovih še ni izdan, eno pa je gotovo, da ne bo napisan samo po meri kmeta. Poleg pridobivanja lesa opravlja gozd še druge funkcije, ki imajo širši družbeni pomen.

Spremembe pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi so povzročile velik preprih, celo nek razkorak med gozdarji in kmeti. Ko so se sprostile vezi, ki so nas vezale štiri desetletja, smo si dali duška s tem, da smo kritizirali vse, kar je bilo na tem področju narejenega: dobro in slabo. Gozdarsko zakonodajo je morala izvajati gozdarska služba. Ljudje smo različni. Prav gotovo so nekateri gozdarji pogrešili s tem, ker niso znali ali hoteli biti kmetovi učitelji in svetovalci, temveč zgolj policaji! Posledica tega je bila, da odnosi kmet-gozdar, niso bili vedno na najboljši ravni. V zvezi z vsemi dejanskimi in domnevnimi nepravilnostmi smo imeli gozdarsko stroko za glavnega grešnega kozla! (Na svetopisemsko prešuštnico si nobeden od klevetnikov ni upal vreči kamna zato, ker sam ni bil brez greha!)

Novega zakona o gozdovih torej še ni, starega ne upoštevamo več. V gozdarskem žargonu bi rekli, da smo posekali na golo, obnoviti pa ne moremo ali ne znamo. Monopol in solidarnost sta postala že zgodovina. Številni lesni trgovci si konkurirajo, lesne mase padajo. Stroka dolži kmete, da sekajo prekomerno, gozdarji pa se na očitke, da sekajo preveč, izgovarjajo na preživetje. V vsakem primeru pa trpi gozd!

Solidarnosti pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi torej ni več. Da se prav razumemo: kmetje nismo dolžni, da smo nosilci gradnje in vzdrževanja podeželskih cest. To je stvar lokalne, oziroma širše skupnosti! Toda v današnji situaciji, ko se za hribovske ceste nihče ni pobrigal, je bil to izhod v sili! Zato je zelo neodgovorno to, da na to širokogrudno akcijo zdaj pljuvamo! Raje se pobrigajmo za to, kako bomo vse, kar smo si z lastnim denarjem ustvarili, ohranili. Lepo se sliši; za gozdne ceste naj skrbita občina ali republika, dejansko stanje pa vidimo na cestah, ki že propadajo! Pri rušenju starega zakona smo vse obstoječe smelo podrli, dajali v nič namesto, da bi vse nepravilnosti, ki jih je tudi bilo precej, odpravili, dogradili pa tisto, kar bi pri gospodarjenju z gozdovi ustrezalo tako kmetom kot družbi!

»Ne le kar veleva mu stan, temveč kar more, to mož storiti je dolžan.« Dragi Jože! Te misli znanega pesnika ti poklanjam za tvoje jubilej. V imenu vseh tistih kmetov, ki so toliko pošteni, da ti te zasluge priznavajo, ti želim še mnogo zdravih let z željo, da bi še obiskoval kmetije, ki si jim omogočil povezavo s svetom!

Ajnžik

JOŽE KOTNIK

Jože se je rodil 23. 2. 1926 na Lundraenskem vrhu nad Črno na Koroškem. Izhaja iz ožje rodbine gozdnega posestnika Permaška. V rani mladosti si je skušal marsikaj hudega. Osnovno šolo je obiskoval v Črni. Takoj po šoli se je zaposlil v rudniku Mežica. Ko so ga hoteli mobilizirati v nemško vojsko, je po skrivnih poteh leta 1943 odšel v partizane Koroški bataljon. Po prihodu 14. divizije je bil premeščen v Bračičevo brigado kot kurir komandanta brigade in mitraljezec. Svobodo je dočkal 10. maja 1945 v Borovljah, kjer so še potekali hudi boji z Nemci in ostalimi, ki so se umikali. Pod pogojem, da se takoj zaposli v rudniku, se je 26. 6. 1945 vrnil domov. V rudniku je ostal do leta 1946, nato se je zaposlil pri gozdarski upravi v Črni kot delavec. Vmes je opravljal razna zahtevna dela v okraju. Leta 1956 se je vpisal na sredno gozdarsko šolo v Ljubljani. Po končani šoli se je zaposlil kot gozdar na poslovni zvezi Dravograd. Kot gozdar je opravljal gozdarska dela na slovenjgraškem območju v privatnem sektorju (do upokojitve leta 1981 Golavabuka, Brde, Stari trg, Podgorje in del Vrh). Vse to delo je opravljal vestno, saj je velik ljubitelj gozdov. Delo je delno opravljal peš, le v zadnjem času z motorjem in avtomobilom.

Jože je tudi strasten lovec. Član zelene bratovščine v Podgorju je od leta 1951. V društvu je imel razne funkcije, blagajnik in pa 23 let gospodar lovske kočice. Kljub dolgoletnemu stažu ima Jože skromno, a vendar lepo urejeno zbirko trofejev. To pa zato, ker je velik ljubitelj gozdov in živali. Najlepša trofej pa mu je jelen, ki ga je vplnil v Belju na Hrvaškem.

V veliko veselje mu je tudi čebelarjenje, saj ima lepo urejen čebelnjak s kraniči. Jožeta bi lahko primerjali z marljivimi čebelami, ki jim nikoli ne zmanjka dobre volje do dela.

Z žganjekuho se pa ukvarja že iz mladih let, predvsem iz črnice. Saj je na Smrekovcu veliko frat (golosekov), ki so poraščene s črničevjem. V tem kraju drugih sadežev ni bilo na razpolago, saj so bolj gozdnati predeli.

To tradicijo sta Jožetova starša prinesla tudi na njega. Še bolj intenzivno je začel z žganjekuho, ko se je upokojil. Danes kuha razne vrste kvalitetnega žganja, najbolj v ponos pa mu je črničevo žganje. Če je dobra bera nakuha okrog 40 l. Vse sadeže za kuho nabere

sam, saj morajo biti dozoreli in pobrani ob pravem času, le tako je žganje kvalitetno.

Opozoril je tudi na prezgodnje pobiranje borovnic, ki so za žganjekuho neuporabne. Nad tem bi lahko imeli nadzor gozdarji in lovci. Za vse, ki se ukvarjajo s kuho žganja pa priporoča knjigo o žganjekuhi. (Andrej Sertel).

Na koncu je še dodal, da ga zelo radi obiščejo prijatelji in pa tudi ostali, zaradi dobrega nasveta in pa kvalitetnega žganja. Kot vidite iz posnetka smo Jožeta našli pri kuhi žganja.

Zaželel sem mu mnogo zdravja in pri svojem delu obilo uspeha.

Franc AREH

Jože Kotnik

PROTIČEVA MAMA

»Stara še nisem! Dolgo, precej dolgo pa že živim na tem svetu!«, se mi je nasmehnila in vedro odgovorila »Protičeva mama« z Brdinj Marija Pratnekar. Obiskal sem jo v Kotljah pri Matevžu, kjer pri svoji hčerki Lenčki preživlja svojo častitljivo starost, 93 leto.

Najbrž se motim, če trdim, da je »Protička« za najstarejšim Filipom Merkačem-Štalcarjem in Marijo Kuhar-»Prežihovo« tretji nad 90 let star občan naših Kotelj.

Marija Pratnekar se je rodila 12. januarja 1901 leta pri Ravnjaku na Gornjih Selah.

Bila je kmečka hči. Z delom in garanjem na kmetiji se je spoznala že v svojem zgodnjem otroštvu. V šolo ni hodila, divjala je prva svetovna vojska. 15 let je bila stara, ko so tudi očeta vzeli v vojsko. Doma so jo naučili brati in pisati. Pri Ravnjaku je preživela 20 let svojega življenja. 1921 leta se je zaljubila v Protiča, kmeta na Brdinjah v Kotljah. Bil je vdovec, imel je že hčerko Micko in sina Anzija, sicer pa je bil lep, postaven mož. Ko se je leta 1921 priženila k Protiču, je bilo tam treba marsikaj preurediti in popraviti. Z možem

Marija Pratnekar

sta zgradila svinjake, hlev, gnojno jamo in še kaj. Mož, Protič, je bil napreden kmet in gospodar. Rodila je dve hčerki: Gelko in Lenčko.

Za sina Anzija sta leta 1927 kupila Kamnikovo na Gornjih Selah. Prišla pa je strašna druga svetovna vojska. Anza je padel v partizanih. Doma pa so prestali veliko strahu in veliko pomagali NOB do zmage.

Po vojni so leta 1947 napeljali elektriko in kupili elektromotor za pogon strojev, nato pa radio. Potem sta se omožili hčerki in odšli od doma. Z možem sta ostala sama na posestvu, ki je precej stežavno. Mož ji je umrl leta 1958. Ostala je sama. Preselila se je k hčerki Lenki v Kotlje, k Matevžu. Lenčka sedaj skrbi zanjo, da v miru preživlja svoja stara leta. »Protičevi mami«, Mariji Pratnekar, Hotuljci čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih, srečnih let življenja med nami, vse tja do 100 let. In še čez!

Rok GORENŠEK

POVRAČILO POTNIH STROŠKOV ZA ZDRAVLJENJE PO NEZGODI

Zavod za zdravstveno zavarovanje nam je sporočil, da imajo zavarovane osebe pravico do povračila potnih stroškov, kadar uveljavljajo pravice iz 1., 2. in 3. točke 23. člena Zakona o zdravstvenem varstvu, t. j.:

če morajo potovati k zdravniku ali zdravstveni zavod v drugi kraj, ker v kraju zaposlitve ali stalnega prebivališča ni zdravnik ali ustreznega zdravstvenega zavoda;

če jih osebnih zdravnik, zdravstveni zavod ali zdravniška komisija napoti ali pokliče v kraj zunaj stalnega prebivališča ali kraja zaposlitve. Zavarovancem pa ne pripada povračilo potnih stroškov takrat, ko gre za zdravljenje poškodb izven dela.

I. Robnik

DELAVSKA STRANKA DELA PREPOČASI

Te teme sem se lotil predvsem zaradi tega, ker vsak dan za sledujem in vidim, kaj se dogaja z našimi delavci Slovenci.

Tovarne in podjetja, ki so še pred kratkim bila državna last za seboj puščajo veliko brezposelnost in bedo. Delavska stranka, ki smo jo na zadnjih volitvah volili predvsem delavci pa o tem menda nič ne ve, ali ji je vseeno, kaj se dogaja z delavcem-Slovencem v Sloveniji. Nemci, ker je tudi pri njih zavlada velika brezposelnost pravijo, da naj bi bil v svoji hiši gospodar le lastnik hiše, ne pa še kakšen sosed zraven. Ta pogovor pove vse, zato se hočejo tudi znebiti vseh prišlekov, ki so dobili delo v Nemčiji. Mi kot humana država tega ne moremo storiti in reči: »Slovenija Slovence«. Trdim, da se temu ne bomo mogli izogniti. Pri nas se bo gospodarska kriza še poglobila.

Stranki, ki jo imajo kmetje, brezposelni delavci zamerijo veliko. Resnica, s katero se strinjam, je ta, da kmečka stranka sploh ne ve, kolik procent kmetov res dela samo na kmetiji in kolik procent kmetov dela na kmetiji in v tovarnah. To razumem kot golo izpodjedanje delovnih mest delavcem, ki so tehnološki viški ali brezposelni brez vsake podpore. Zakaj vodilni, ki imajo zaposlene predvsem premožne kmete, nočejo o tem nič slišati, vemo dobro vsi in ne bom to poudarjal.

Gospodarsko krizo tudi pogloblja balkanska vojna, ki nam je zaprla trg na jug, s katerim smo pred to noro vojno uspešno trgovali. Za evropski trg pa vemo, da smo še preslabi in nepripravljeni. Kaj se bo iz vsega tega izcimilo, ve menda sam Bog, nikakor pa delavska stranka, ki bi morala iskati rešitev že zaradi delavca-Slovenca v Sloveniji. Menda smo delavci že prepuščeni sami sebi in bomo morali vzeti vajeti v svoje roke, kot se temu pravi. Na žalost, menda je temu res tako. Premislimo danes o tem, da ne bo jutri prepozno.

Zlatko ŠKRUBEJ

GOZDARSKI SMUČARSKI DAN

Letos, 13. februarja je DIT GL Slovenije in DIT GL Slovenj Gradec organiziral smučarsko tekmovanje v veleslalomu in tekih na Kopačih na Pohorju. Za tekme se je prijavilo 111 gozdarjev iz vseh gozdnih gospodarstev razen Maribora in Zavoda za pogozdovanje krasa. Posamezno so bili najboljši trije po kategorijah:

veleslalom

I. kategorija letnik 1958 in mlajši moški:

mesto	ime in priimek	čas	ekipa
1.	Milan ROZMAN	43.83	GG KRANJ
2.	Viktor TURK	47.05	GG NOVO MESTO
3.	Branko GROBELNIK	47.09	GG Slovenj Gradec, enota Črna

II. kategorija letnik 1957 — 1948 moški:

1.	Janez ŠEMRL	46.08	GG Bled
2.	Bogdan KUTIN	46.55	GG Slovenj Gradec, Gradnje
3.	Jani MIKELN	46.88	GG Slovenj Gradec, enota Ravne

III. kategorija letnik 1947 in starejši moški:

1.	Franc PLESEC	46.89	GG Slovenj Gradec, TOZD Črna
2.	Janez PONIKVAR	48.18	GG Kranj
3.	Silvo PODOBNIK	48.57	SGG Tolmin

veleslalom ženske:

1.	Neva THORŽEVSKI	54.09	GG Novo mesto
2.	Petra KREVIH	54.58	GG Slovenj Gradec, Gradnje
3.	Ida ODERLAP—KLANJC	58.47	GG Celje

teki moški

I. kategorija letnik 1958 in mlajši

1.	Milan ROZMAN	26.28	GG Kranj
2.	Tomaž DEVJAK	27.16	GG Kočevje
3.	Mirko PERUŠEK	27.35	GG Kočevje

II. kategorija letnik 1957 — 1948

1.	Hinko ANDREJC	28.11	GG Slovenj Gradec, DSSS
----	---------------	-------	-------------------------

Ronetov brest

BREST JE OPUSTOŠILA STRELA

Skelet bresta, ki ga vidite na sliki, smo posneli na dvorišču Ronetove kmetije na Spodnjem Razborju. V brest, ki se je dolga leta bohotal na kmetiji, je več kot petkrat udarila strela in zaradi tega se je začel sušiti. Ker pa so Ronetovi brest hoteli še nekaj let obdržati, so ga lepo obžagali in danes, kot sami pravijo, ima veliko oboževalcev. Zanimivo pa je tudi to, da je v deblu bresta našel svoje toplo zavetišče domači pes.

Foto: F. Jurač

2.	Franc IVANČIČ	28.28	GG Postojna
3.	Janez KONEČNIK	30.01	GG Kočevje

III. kategorija letnik 1947 in starejši

1.	Maks KONEČNIK	38.26	GG Kočevje
2.	Tone PRELESNIK	42.10	GG Kočevje

Moški so tekli na 8 km. V ženski ekipi je bila samo ena tekmovalka, Majda KLEMENŠEK iz GG Slovenj Gradec in pretekla dobre 4 km v 32.47 min.

Ekipni rezultati:

1. GG Slovenj Gradec, ekipo so sestavljali: Bogdan Kutin, Zdravko Miklašič, Brane Glavan, Hinko Andrejč

2. GG Kočevje, ekipa 1	4. GG Tolmin,
3. GG Kranj, ekipa 1	5. GG Kočevje, ekipa 2

Ida ROBNIK

GRADNJA DNEVNO VARSTVENEGA CENTRA

Koroško društvo za cerebralno paralizo vključuje družine z otrokom, mladostnikom ali že odraslo osebo, ki mu je cerebralna paraliza prizadejala trajno poškodbo možgan, posledica tega pa je tudi najhujša, mnogovrstna oziroma kombinirana invalidnost. V društveni evidenci je 80 družin, ki so sicer raztresene po vseh štirih občinah in delno po velenjski. Starostna struktura kaže, da je več kot 90 % otrok, obolelih s cerebralno paralizo, mlajših od 20 let, več kot ena tretjina pa jih je na invalidskem vozičku.

Društvo je pričelo v lanskem letu z izgradnjo dnevno-varstvenega centra »IVANČICA« v Trobljah pri Slovenj Gradcu, ki bo služil namenu dnevnega varstva in usposabljanja srednje do težje kombinirano motenih otrok in mladostnikov. Predvidevamo, da bo na približno 200 m² bivalnih površin možno usposabljati 10–15 otrok. Center »IVANČICA« bi naj začel z delovanjem predvidoma čez dobro leto, vendar bo potrebno vmes premagati še ogromno preprek. Pri gradnji je do sedaj sodelovalo preko 110 podjetij, zasebnikov, kmetov in drugih posameznikov kot tudi vseh pet občin ter Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije. Na njihovo pomoč računamo tudi v prihodnje v kakršni koli obliki. Želimo pa pridobiti še več novih prijateljev, ki jim je humanost in pomoč šibkim sestavina življenja.

Koroško društvo za cerebralno paralizo, Zveza društev za cerebralno paralizo in Koroški radio ter Kulturni dom Slovenj Gradec organizirajo 25. marca letos svetovalni dan. Namen tega dne bo svetovanje vsem invalidom, njihovim družinam in tudi drugim posameznikom, ki jih zanima, kako vsa nova zakonodaja urejuje področje invalidske problematike v vseh starostnih obdobjih. Na vprašanja bodo odgovarjali strokovnjaki iz

državne uprave iz Ljubljane. V Kulturnem domu bo ta dan od 14. do 16. ure javna tribuna na kateri bo mogoče postavljati vprašanja z osebnim stikom za vse tiste, ki nimajo telefona, zatem pa bo na Koroškem radiu kontaktna oddaja v živo, v kateri bodo lahko poslušalci sodelovali s svojimi vprašanji. Na večerni prireditvi v Kulturnem domu pa se nam bo predstavila gledališka skupina BLEŠČIČIH 6, ki jo sestavljajo mladi ljudje oboleli s cerebralno paralizo. Na to prireditev vabimo vse naše dosedanje in prihodnje prijatelje, seveda pa tudi druge. Za vse tiste, ki bi nam ka-

korkoli želeli pomagati ali priskočiti na pomoč pri gradnji dnevno-varstvenega centra »IVANČICA« pa prosimo naj nam nakažejo skromna finančna sredstva na žiro račun: 51840-678-46439. Vsi tisti, ki pa nam bi želeli pomagati v obliki darovanja ustreznega gradbenega materiala, pa pošljite sporočila predsedniku društva Stanetu Šegula, Robindvor 49 Dravograd ali pa pokličete na telefonsko številko 0602 83-762. Zavedajmo se, da je največje bogastvo v družini zdrav otrok.

Stane Šegula

Gradnja dnevno-varstvenega centra »Ivančica« v Trobljah pri Slovenj Gradcu je pod streho, vendar bo treba zbrati še veliko sredstev za dokončanje — Foto: F. Jurač

Kako sem postala sumljiva

To se je dogajalo takoj po 14. diviziji, tu v Javorju nad Črno. Takrat so bili borci zelo pozorni na vsakega, ki se je z njimi srečal ali prišel z njimi v stik.

Tako se je dogodilo, da smo šle žene iz Jazbine v Javorje k nedeljski maši. Bilo je nekako konec marca, ali v začetku aprila leta 1944, takrat je vsake 14 dni prišel iz Belih vod maševat župnik in tudi tokrat je prijezdil lepega konja šarca. Obstopili so ga borci in povedali, da bo mašo vodil njihov župnik Lampret.

Res, zbrala se je polna cekrev, partizani so tako lepo peli, da smo jih kar občudovali. Ko je maša minila, so nas povabili, da se zberemo v šoli, takrat je bila v Javorju šola pri mežnarju, spodaj pa je bila gostilna. Komisar brigade je imel kratek govor, žal ne vem več njegovega imena. Po predavanju je vse odpustil, da se lahko vrnejo na svoje domove.

Ko sem pa mislila oditi, sta pri vhodu čakala dva partizana, ki sta me potisnila nazaj v šolo. Rekla sta, da sem jima sumljiva, da me za 14 dni vzamejo s sabo, da bodo videli, kaj sem.

Takrat pa se je oglasila dobra Angela in rekla: »Če pa Štefko zadržite, tudi jaz ostanem. Vem kaj je in da ni nič zagrešila.« No, in tako sva čakali, kaj bo. Kmalu je prišel eden višjih vodnikov in naju je zaslíhal. Ko sva povedali, da imamo veze s koroškim odredom in, da sta v tem bataljonu moja dva sošolca, je takoj odšel v župnišče, kjer je bil koroški bataljon. Komandant Drago mu je povedal, da nisva nevarni in, da naju lahko izpustijo. Ta komandant je naju dobro poznal, saj je bil njegov bataljon večkrat v MOČVIRJU in pri KRIVECU, kjer sva bili midve doma. Ko se je ta partizan vrnil, je nama dovolil oditi.

Večkrat se spomnim na ta dogodek. Le kaj bi bilo, če se ne bi Angela Krivec tako odločno potegnila zame. Gotovo bi me po krivici obsodili in morda bi me zadela smrt. Tako odločni smo bili med vojno, drug za drugega smo se bali. Taki bi morali biti tudi danes, koliko manj gorja bi bilo med nami, tako pa se nam pota križajo in nič ni med nami soglasja.

Štefka MELANŠEK

MATERINSKI DAN

*Če bi jaz bil pesnik,
znal pesmi bi pisati,
najlepšo pesem bi napisal
zate mati.*

*Zahvalim se ti za življenje,
ki si mi ga dala,
za trud, za skrb, za vse,
kar zame si prestala.*

*Hvala ti za pesmice,
ki si mi ob zibelki jih pela,
za noči, ko ob boleznih moji
si bedela.*

*Poslal pozdrav v svet bi
vsem ženam,
da v miru praznovale bi
materinski dan.*

Ivan HAMUN

OD JUTRA DO VEČERA

Petek, 26. februar je bil velik dan za Koroški radio Slovenj Gradec. Natanko ob 19. uri je bila frekvenca, na kateri sta se od leta 1977 izmenično oglašala Koroški radio in Radio Velenje, prosta za celodnevno oddajanje naše radijske postaje. S tem so se tudi končala večletna prizadevanja, da bi radio pridobil lastno frekvenco, prva prošnja je bila namreč dana marca 1990 leta.

In kdaj bo po novem mogoče poslušati Koroški radio. Odgovorni urednik Marko Vrečič je povedal, da bodo namesto 77 predvajali 102 uri programa na teden, od ponedeljka do četrka od 6. do 20. ure, v petek od 6. do 24. ure, v soboto od 8. do polnoči in ob nedeljah od 8. do 20. ure. V preostalem času bodo poslušalci lahko prisluhnili kateremu od popularnih satelitskih programov. Poleg več programa bo Koroški radio imel tudi boljši sprejem, ker so hkrati nabavili nov, močnejši oddajnik.

»Ali se bo ob daljšem oddajanju spremenil program,« je bilo naše naslednje vprašanje uredniku Koroškega radia. Povedal je, da bodo tako kot doslej skušali zadovoljiti čim širši krog poslušalcev, tako da ne bodo vsega postavljali na glavo. Seveda pa so večje možnosti povzročile novosti, za katere upajo, da jih bodo poslušalci sprejeli. Nova so še ena, popoldanska poročila ob petih. Več je obvestil, bolje pa bo poskrbljeno za ljubitelje domače-narodnozabavne glasbe. Čestitke se bodo začele po poročilih ob dvanajstih in bodo potekale do pol štirih. Marjanca se je premaknila na nedeljsko popoldne. Kmetijska oddaja v nedeljo dopoldne je že pred programskimi spremembami dobila bogatejšo podobo. Tudi mladi in ljubitelji popularne glasbe ne bodo prikrajšani.

Specializirane glasbene oddaje so dobile še več prostora. Poslušalci lahko odslej tudi vsak dan izbirajo najbolj priljubljeno skladbo. Mladinska oddaja se je premaknila na petkov večer, tako da bo v njej več informacij za mlade, kako in kje preživeti konec tedna. Živahen kulturno zabavni utrip naših krajev ob koncu tedna pa bodo poskušali zajeti v obeh nočnih programih, ob petkih in sobotah.

Urednik Vrečič je še dodal, da je večje število ur Koroškega radia izziv za vse, redne in honorarne sodelavce, da bodo še bolj prisluhnili Koroški in sosednjim krajinam in predvsem svojim poslušalcem. Prosi pa tudi za razumevanje, saj je nova programska shema začasna. Ko bodo ugotovili, da kaj ne gre ali pa bi bil drugačen termin primernejši, bodo to tudi spremenili. Vsaka sprememba pa seveda zahteva določen čas prilaganja.

Napovedovalec Koroškega radia Dušan Stojanovič se ne sme motiti.

Da je slišnost na vaših radijskih sprejemnikih dobra, je odgovoren tehnik režije. Igor Krištofelc to delo odgovorno opravlja.

Koroški radio odhaja v novih 30 let z lepo popotnico — samostojno frekvenco. Prisluhnimo ji na 97,2 MHz.

F. Jurač

Beseda za mojo babico — omo

Štirinajstega februarja je bil dan ljubezni, dan ko smo skromna darila ali pa lepo besedo poklonili tistim, ki jih imamo radi.

Ženska, ki si pohvale, darila ter lepe besede zasluži, je moja babica. Res je, da so vse babice — ome dobre do svojih otrok, še bolj pa do svojih vnukin in vnukov, ampak kljub temu bi rada kot najstarejša vnukinja o Hirtlovi omi iz Gortine napisala nekaj lepih besed, ki si jih zares zasluži. Hirtlova oma — Marjeta se je rodila v kmečki družini pri Močniku na Gortini. Sama mi večkrat pripoveduje, da je njeno otroštvo bilo lepo, kljub temu, da je morala veliko delati in da so bili njeni starši zelo strogi.

V njeni zgodnji mladosti, ko so jo še vsi klicali Marjetica, je v naših krajih divjala vojna. Z otroškimi očmi je gledala trpljenje ljudi in si želela miru. Tudi tega je srečno dočakala. A po vojni je morala zelo poprijeti za delo. To pa ni vplivalo na njen videz. Bila je lepo, svetlolaso dekle z dolgimi, zlatimi kitami in modrimi očmi. Njena lepota je prevzela prav tako čednega mladeniča — Hirtlovega sina Kristijana, ki se je zaljubil v njo. Poročila sta se in živela sta vrsto let skupaj, dokler ni mojega deda premagala huda, zahrbtna bolezen.

Na Hirtlovi kmetiji na Gortini je delala in še dela zelo pridno. Njene zguljene roke kažejo, koliko je pretrpela in kaj

vse je ustvarila. V službo ni nikdar hodila, ker je vedela, da zemlja potrebuje pridne in sposobne roke. Z dedom sta si ustvarila tudi družino. Rodili so se jima trije otroci, ki sta jih vzgajala zato, da bi v življenju nekaj dosegli. In res so! Na jesen svojega življenja še rada dela, na njenem obrazu je vedno nasmeh in vedno rada priskoči na pomoč, če le ve, da je kdo v težavah. Vsi njeni vnuki, vnukinje in pravnukinja jo imamo radi, saj ko smo bili majhni nas je previjala, danes nam pa daje dobre nasvete, ki nas vodijo v svet. Želim ji, da bi ji bilo čim lepše, da bi bila še naprej tako dobra in odkrita obenem in da bi si kdaj delo tudi odložila. Oma, to so moje besede, ki sem jih napisala res iz srca in naj bo kot darilo za dan ljubezni.

Tvoja najstarejša vnukinja Erika
in pravnukinja Teja

V PRIČAKOVANJU VELIKE NOČI

Kot še dandanes so velikonočna jedila blagoslavljali, ne samo v cerkvah in večjih kapehlah, ampak tudi po kmečkih hišah, ki so bile v središču zaselka. Ko so na podeželju bile še velike družine, so dekleta in žene nesle k žegnju, še večinoma v velikih jerbasih na glavi. Potem pa so sočasno z zmanjšanjem družin na podeželju začele jerbase zamenjavati vse manjše košare.

Préd prvo svetovno vojno in še desetletja po njej, tako se spominjajo najstarejši ljudje, so tu na Štajerskem in Koroškem v nekaterih krajih na veliko soboto dekleta in žene, ki so imele približno enako dolgo pot do doma tekmovalce, katera bo prej prinesla žegen domov. Ta prihod domov z blagoslova jedil so naznanili možnarji, ki so jih domači hlapci ali sinovi pripravili na za strel. Tudi na veliko noč so po hribov in gričih možnarji naznanjali, da se družine spravljajo k obedu blagoslovljenih jedil.

Mi otročaji pa smo se veselili velikonočnih daril botrov ali pisank kot smo jim po domače rekli, pa čeprav so bila ta darila še tako skromna in so sestavljale le partelj in pisanko. Če pa je bil priložen še kakšen novec in pomaranča, pa je to bilo že pravo razkošje.

Na veliko soboto — Foto Ludvik Mori

Morda nas je deloma k tej skromnosti utrdil dolg in strogi predvelikonočni post ob trdem kmečkem delu in prav zato so bili velikonočni prazniki še bolj globoko doživeti. Manj skopi premožniki so z darili znali polepšati te praznike tudi revnejšim ljudem, zlasti še otrokom. S pirhi in pomarančami pa so si v

dneh po veliki noči znali mladi in stari pričarati vrsto družabnih iger, ki so ljudi še bolj povezovali.

Če je dolgo in hudo zimo zamenjala zelena pomlad s ptičjim zvrzolenjem, je bila velika noč še bolj idilična in popolna.

Ludvik MORI

Malo več ljubezni do človeka in naših otrok

Danes se pogosto sprašujemo, kje je naš mir, naša svoboda. Sprašujemo se, koliko smo še pravi ljudje, kristjani, ljudje, ki naj bi v srcih delili mir! Vsega tega je bolj malo. Ne znamo iz sebe in pri tem nuditi sočloveku sreče.

Javna občila, časopisi, televizija, radio vsi nam govorijo o Evropi, da kako junaško stopamo v njo, kaj vse se nam tam obeta!

Ministri za kulturo in druge pomembne osebnosti nam govorijo, kako naj postajamo sodobni, kako naj bo naš novi slovenski otrok izobražen. Silno lepe besede! In vendar se mi zdi, da so argumenti dovolj prepričljivi tudi za naše šole, za naše okolje, v katerem živimo. Žalostno je tudi to, da je vsak dan manj spoštovanja do sočloveka. Strahoma se sprašujemo, če bomo kdaj ta zakon dosegli, kogar bo ta zakon ščitil, komu nudi dobrotno miru, človeštva? Sprašujemo se, ali še bomo kdaj polnili naše vaške dvorane, širili društva, obnavljali šole, ki jih gradimo in obnavljamo. Teh vprašanj je veliko. Ne moremo razumeti, čemu danes v šolah že v nižjih razredih učijo to, kar so nekoč učili v višjih razredih ali v nižjih gimnazijah. Le kje zmore hribovski otrok, ko ves upehan pride iz šole več kot uro daleč, dojeti, kako je zgrajena žarnica, kaj je zaporedna vezava, kako je zgrajeno človeško telo, kako delujejo živci v človeku. Res, hvale vredna naprednost! Sprašujemo pa se, kaj bo čez leta iz teh otrok? Ali jih ne bo več kot polovica po domovih za živčne bolezni?

Drugič bi se rad dotaknil vprašanja, kaj je danes z vzgojno moralno. Se po šolah ne uče pozdravljati? Mlade, ki gredo v šole, pozdravljamo mi, starejši ljudje, tudi zato, da jim v

srca vcepljamo, da je treba starejše ljudi spoštovati, pozdravljati. Ali misli, naša sodobna učenost, da ji bo vse to Evropa nadoknadila? Kako se ti motijo. Žalostno je tudi to, da učitelji ne smejo mnogih predrežev kaznovati, saj je vidno, da že mnogi po šolah počnejo to, kar kvari ugled države, da se uničuje državno imetje, skakanje po klopek, metanje stolov.

Če pa jih učitelj ali učiteljica opozori, je odgovor: »Kaj pa mi moreš? Udari me, če se me upaš!« In še to bom dodal, da je v neki šoli moral ravnatelj zbežati iz šole, ker so mu fizično pretili. Vprašajmo se, ali je to naša slovenska vzgoja. In še to naj povem, da se mnogi starši nad učitelji maščujejo in s tem dajejo še večjo potuho svojim otrokom. Ali mislite, da bo iz teh otrok nekoč seme dobrih ljudi? Tukaj poudarjam in v imenu mnogih izrekam, da morajo učitelji imeti moč in biti bolj strogi do učencev. Starši pa se naj tudi zavedajo, da le iz zdravih korenin raste zdravo drevo! Rad bi vprašal še naše vodilne, čemu takšno odlaganje, nerganje, sestanki, zakaj ne bi bil po šolah verouk. Zakaj se ne učimo lepega vedenja? Je mar to nazadnjaško? Ali pa še vedno kumunistična izpoved: ne ubogaj staršev, delaj po svoje, uživaj, saj je samo enkrat svet tvoj in podobno. Boli me tudi to, zakaj smo tako zavrgli spomin in trpljenja naših partizanov, borcev, saj so mnogi kot ravno sedaj v Bosni in Hercegovini umrli strašne smrti, trpeli za naš slovenski narod. Koliko je grobov po grapah, kjer spi junak, ki je umrl za svoj narod, ne za komunizem, temveč za lepoto svoje zemlje. Pozabljamo marsikaj, kar je vredno spominov. Tudi v tem času je naš narod pisal svojo zgo-

dovino! Naj dodam še, da so otroci že marsikje v napoto tako, da jim starši dajo denar, da se zabavajo po svoje. Kaj se v disku dogaja, menda ni potrebno razlagati! Torej le k pameti! Učimo otroke že v rani mladosti lepega vedenja doma in v javnih lokalih, da bo iz tega našega malega slovenskega semena nekoč zraslo zdravo drevo, ki bo v ponos nam in tudi našim zanamcem! Se vam ne zdi, spoštovani, krajani, čitalci Viharnika, da je nam to še kako potrebno! Naj naši ministri poskrbijo, da se po kioskih in drugih prodajalnah časopisov prodaja poleg Vročega Kaja tudi male knjižice Žepni bonton! Kaj vem, morda bo pa le kdo segel po tej nam vsem koristni knjižici!

Viktor LEVOVNIK

Petindvajseto evropsko prvenstvo gozdarjev

25. evropsko smučarsko prvenstvo v tekah je bilo letos konec februarja na Madžarskem v Galyetető na pogorju Matra. Udeležilo se ga je 545 tekmovalcev. Slovenijo je zastopala ekipa 6 tekmovalcev. Pomerili so se v biatlonu na progi 12,5 km in s tremi strelji. Slovenska ekipa je dosegla 18. mesto, naš sodelavec Hinko Andrejč pa v svoji disciplini 42. mesto med 120 tekmovalci.

V okviru te prireditve je bila organizirana enodnevna ekskurzija po pogorju Bukk. Tam so si udeleženci ogledali bukovo pragozd, kobilarno z lipicanci in mesto Eger.

I. R.

Povrnjena ljubezen

Ko sem se za hip prebudil sem zagledal pred seboj tuje obraze v belih haljah, ki so stali okoli moje postelje. Zunaj pred vrati pa se mi je zazdelo, da vidim njen obraz. Spet sem se pogreznil v tesus. Šele drugi dan sem se prebudil in se vrnil v resničnost. Vse me je bolelo. Ves sem bil v mavcu. Srce mi je vztrepetalo, ko sem ob sebi začutil bližino svoje drage Jolande. Skozi solze se mi je nežno nasmehnila. »Jolanda, ti.« sem boleče šepnil. »Da, Zoran! Sedaj sem spet srečna. Tako sem se bala zate.« Rahlo me je pobožala po obrazu. Za trenutek se mi je zamigljalo pred očmi. »Kje sem? Kaj je z menoj?« sem rahlo zastokal. »Tu si v bolnici, imel si z motorjem prometno nesrečo. Tvoje življenje je viselo na nitki. Gotove smrti te je rešila čelada. Ko sem se bližala bolnici, sem vsa trepetala ali te bom sploh še videla živega. Sedaj je vse dobro. Vedno bom s teboj.« »Hvala ti, draga Jolanda. Ob tebi vem, da se mi bo zdravje hitreje vračalo.« Postal sem utrujen. Jolanda se je poslovila in prvič odšla pomirjena domov. Tako sem se bala — vedno bom pri tebi, mu je dolgo zvenelo v ušesih. Kaj, če ostanem invalid? Ob tej misli se je zgrozil, polastil se ga je obup. Zavedal se je, da tako temne misli slabo vplivajo na njegovo zdravje, zato se ni hotel s tem vznemirjati. Jolanda ga je pogosto obiskovala, njena bližina in nasmeh sta mu vlivala pogum in zdravje se mu je izboljšalo. Po enem mesecu je že dobro okreval, v mavcu je imel le še levo nogo.

V sobo je bil sprejet nov pacient. Mlad suh fant, Jan po imenu. K njemu je pričela prihajati črnolasa strežnica z drugega oddelka. Ko ga nekega dne ni bilo v sobi, ko je prišla, sem ji za šalo rekel, naj mi prinese kozarec vode. Prinesla mi je vodo in se usedla na rob postelje. Potem je prihajala vsak dan. Prinašala mi je sadje, čokolado ali časopis. Vedno dlje je posedala ob meni. Postala mi je simpatična. Ko je nekega dne tako sedela ob meni, je vstopila Jolanda. Presenečena je obstala pri vratih, ko je zagledala to črnolaso dekle, ki sem jo držal okrog pasu.

Nasmešek ji je zamrl na ustnicah. Bil sem v zadregi. Vendar Tanja ni vstala in dala prostora Jolandi. Nekaj časa sta se nemo gledali, potem se je Jolanda jezno obrnila in razočarana odšla brez besed. Ko me je čez nekaj dni spet obiskala, je spet našla Tanjo ob meni. Obstala je pri vratih. Vidno prizadeta je izdabila: »Vidim, da nisem več zaželen, če pa si premisliš mi piši. Pa zbogom!« in je odšla. Srce mu je vztrepetalo: »Kaj, če ne delam prav ali sem naredil hudo življenjsko napako, katero bom morda kdaj obžaloval.« A vendar ga je že Tanja omrežila in očarala s svojim ognjeno črnimi očmi in mu mešala razum. Razmišljal je, da je Jolanda preveč resna in tiha zanj. Tanja pa se ga je vsak dan bolj oklepala in mu popolnoma osvojila njegovo srce, čeprav so mu kolegi v šali dejali, da se jim zdi bolj privlačna mirna Jolanda kot pa ta vihrava Tanja.

Zdravje se mu je izboljšalo in odpustili so ga iz bolnice. Le na zdravljenje je še moral v toplice. Težko se je poslovil od Tanje. S solznimi očmi ga je še objela, ko ga je spremljala

do rešilca in mu obljubila, da mu bo pisala. Nekaj časa mu je res, potem pa so pričela prihajati pisma vedno bolj poredko, dokler niso povsem prenehala. Zbal se je, da se je že v katerega drugega fanta tako hitro zaljubila, kot se je vanj. Zato je pisal svojemu kolegu kako je z njo. Kmalu je dobil odgovor, da se njegova vroča Tanja že ogreva pri drugem fantu, ki je prišel na njegovo posteljo. Polastila sta se ga bes in razočaranje, da bi rjovel kot lev. Zasovražil jo je. Pred očmi se mu je pojavila njegova prva deklica Jolanda. Kako vsa drugačns kot Tanja! Šele sedaj se je zavedal, kako hud udarec ji je povzročil, ko je bolečino nezvestobe okusil na svoji koži. Srce mu je kričalo v bolečini. V ušesih je spet slišal njen zvonki glas: »Tako sem se bala zate, vedno bom s teboj.« Kako je trepetalo njeno ubogo srce v srcih za njegovo življenje, ko pa se mu je zdravje izboljšalo in bi lahko bila srečna, pa jo je neusmiljeno pahnul od sebe zaradi te lahko žive Tanje. Sedaj se mu vrača. »Jolanda, moja Jolanda«, je venomer kričalo srce. To vi več vzdržal. Posil je zdravnika, naj ga odpusti domov. Bolj, ko se je bližal domači vasi, bolj ga je trla negotovost, ali jo bo kje srečal in videl ali je še prosta. Morda je že drugega osrečila? Čeprav je bil srečen, da je lahko hodil ob palici in bil med domačimi, je postajal vedno bolj nestrpen in živčen. Sedel je pri oknu in venomer pogledoval na cesto, po kateri je včasih hodila Jolanda. Mama je opazila njegov nemir in ga vprašala, kaj ga tare. Ker ni mogel več skrivati v sebi te negotovosti, jo je vprašal po Jolandi. Pomenljivo ga je pogledala in dejala: »Jolande pa zate ni več. Škoda, bila je dobro dekle. Razočarana, ker si jo zapustil, je odšla k sestri v Ljubljano in se tam zaposlila v neki bolnici. Domov pride enkrat na mesec. Pravi jo, da se bo poročila; ne vem koliko je v tem resnice.« Pri teh besedah se je pogreznil v blazino in zajokal kot otrok. Mama ga je pustila, da je izjokal svojo bolečino. Bolj ga je bolela njegova nepremišljenost kot prometna nesreča.

Pri srcu ga je vedno bolj stiskalo. Vedel je le to, da mora govoriti z Jolando in priti stvari do konca. Domislil se je, da mu lahko pomaga sestra, ker sta bili z Jolando dobri prijateljici. Poklical jo je in jo prosil, naj stopi do Jolande, ji razloži njegovo srčno bolečino in jo prosi odpuščenja ter, da bi se rad še to nedeljo popoldne srečal z njo. Sestra je res našla vzrok in odšla k Jolandi. Po dolgem in mučnem čakanju se je sestra vrnila. Že na njenem obrazu je skušal uganiti, kako je opravila to pomembno nalogo zanj. Komaj je čakal odgovor. Srce mu je močno razbijalo. Sestra mu je z nasmehom odgovorila, da jo je zasnila zanj in ji bo zato moral vrniti uslugo in pregovoriti starše, da bo v soboto zvečer lahko šla na vrtno veselico, v gasilski dom, kamor jo je povabil sosedov Tine. Seveda bi ji ta trenutek obljubil vse na svetu. Po kosilu se je počasi odpravil na zmenjeno mesto na mali hriček pod gozdom, kjer je bil lep razgled po vsej vasi, posebno po naši domačiji. Usedel se je na suh smrekov hlođ. Obdajala ga je tišina, le lahen vetrič je šumel

v vrhovih smrek, in spremljala ga je pesem ptičev. Lenobno se je predal simfoniji poletnega popoldneva in vedno bolj nestrpno pogledoval na uro. Moral si je urediti misli, s katerimi naj bi podzrval in sprejel svojo nekdanjo ljubezen.

Lažje in lepše bi mu bilo pri srcu, če bi se z njo srečal prvič in ko še njuna ljubezen ni bila skaljena. Kaj naj ji sedaj porečem in kako se ji opravičim? Skrbelo ga je, ali bo še sploh sprejela njegovo ljubezen. Močno se je vznemiril, ko jo je že od daleč zagledal, kako je počasi prihajala. Oblečena je bila v svetlo modro obleko, v kateri je bila vedno prikupna, na ramena pa so ji padali valoviti svetli lasje in poudarjali njeno žensko šarmantnost. V razboleli notranjosti mu je srce vedno burneje utripalo, ko se mu je približala. Počutil se je pred njo obtoženec. Stopil ji je nasproti in ji podal roko. Stala je pred njim, lepa kot morská vila. Nekaj trenutkov sta se nema gledala, v srcu je začutil val nekdanje ljubezni in kriknil je: »Jolanda, oprosti!« in se ji vrgel v dolg vroč objem in poljub. Za besede ni bilo časa. Solze v njenih očeh so potrdile, da je spet zagorel plamen prave nekdanje ljubezni. Potem sta se pogovarjala vse popoldne. Dejalo je, da ji je bilo hudo, vendar ji je na dnu srca še tlela sikrica upanja in ni mogla ljubiti drugega. Sedaj je vedela, da ga je izučilo in bo ostal njej. Sonce je pričelo zahajati za goro in drevesa so metala svoje dolge sence na valovito polje, ko sta vstala in srečna z roko v roki odhajala proti domu. V srcu pa so se mu še enkrat prebudile sladke besede: »Tako sem se bala zate, vedno bom s teboj.«

Mihaela LENART

Tekmovanje gozdarjev treh dežel

Italijanska gozdarska straža iz Trbiža je v začetku meseca februarja pripravila tekmovanje v smučanju za gozdarje iz Slovenije, Avstrije in Italije. Tekmovanje je bilo v Trbižu in sicer v tekih na 10 km posamezno, štafeta 3-krat 5 km, prosti slog in veleslalom. Slovenska ekipa je bila sestavljena iz 10 tekmovalcev, od tega so sodelovali štirje naši sodelavci Hinko Andrej, Branko Glavan, Zdravko Miklašič in Bogdan Kutin.

Dosegli so rezultate:

VSL—Bogdan Kutin 6. mesto v svoji skupini

VSL—Zdravko Miklašič 5. mesto v svoji skupini

Teke — Hinko Andrej 12. mesto

Teke — Brane Glavan 14. mesto

Štafeta — slovenska ekipa je dosegla 6. mesto

I. R.

**Dopisujte
v
glasilo**

ZDOVČEV ANZA

Smrt, vsa čudna in skrivnostna, je nepričakovano prišla med nas in iz naše sredine iztrgala brata, strica in prijatelja Ivana Zdovca — Zdovčeva Anzana iz Šmartna pri Slovenj

Gradcu. Leta 1906 se je rodil na Legnu, mladostna leta pa je preživel na Zdovčevi kmetiji v Šmartnem. Vedno je bil deloven in vsakomur je bil to za njega najtežji življenjski dogodek. Vsi so ga imeli radi in ga spoštovali. Naj mu bo lahka domača zemlja.

F.J.

LEVOVŠEKOV MAMI 1923—1993

Nemo in tiho, kot je živela, je mnogo prezgodaj in vse prehitro umrla Berta Rutnik, Levovškova mama iz Mislinje. Nemočna je izgubila najpomembnejšo bitko v življenju in vse prehitro se je morala posloviti od svojih najdražjih: od moža, otrok, vnukov, pravnuka ter od bratov in sester.

Ko ji je 14. decembra 1923. leta v Skalah pri Velenju stekla zibel prorojenke, je svoja otroška in pozneje mladostna leta preživljala še s sedmimi brati in sestrami. Po preseletvi v Dovže leta 1930 ni življenje Berti namenilo nič več sončnih plati. Dninarje, ki so romali od Peharjevega preko Ločniškega do Smonške obe, je povsod čakal le zvrhan mernik potu in žuljev. Da bi ji sreča še bolj obrnila hrbet, je še pred vojno doživljala kruto usodo izseljenke, saj se je s celo družino znašla v taborišču v Nemčiji in romala iz kraja v kraj. Ponižanja in garaštvo so ji vtisnila v spomin še eno grenko življenjsko preizkušnjo. Ko se je leta 1945 vrnila, je dobro leto preživljala s svojimi pri Levovniku, ko pa se je spoznala s sosedom Francem Rutnikom, jo je pot privedla na Levovškovo kmetijo. Leta 1947 sta s Francem objubila pred oltar-

jem zakonsko zvestobo, so se za Berto začeli srečnejši dnevi. Lepo sta si uredila zakonsko ognjišče, v katerem so se jima rodili štiri otroci Branko, Drago, Rajko in Silva. Na majhnem koščku obdelovalne zemlje je pridno delala in vzgajala svoje otroke. Nobeno delo ji ni bilo pretežko, čeprav je za uresničitev želja v potu svojega obraza plačevala garaški davek. Pridno in zanesljivo je znala usmerjati pobude v odboru Društva internirancev v Slovenj Gradcu, katerega članica je bila celih 20 let. Aktivno je sodelovala pri komisiji za politične zapornike, internirance, vojne ujetnike in izgnance pri Občinskem odboru ZZB NOV Slovenj Gradec. Za to delo je leta 1991 prejela priznanje.

Pokojna Berta je ljubila naravo in življenje v njej. Po vzoru svojega moža Franca, ki je bil lovec, se je tudi sama včlanila v Lovsko društvo Mislinje in leta 1965 opravila tudi lovski izpit. Kako je bila priljubljena med lovci in v zeleni bratovščini, pa je pokazal njen pogreb, saj so jo na zadnji poti spremljali lovci, v slovo pa ji je zapel Lovski oktet iz Podgorja.

Vse življenje je bila pokojna Berta delovna in skrbna. Imela je rada svoje otroke pa tudi vnuke. Čeprav ji je bolezen že nekaj let načenjala zdravje, je pridno postorila to in ono za sina Draga in snaho Zofko. Z njeno vse prerano smrtjo, jo bodo pogrešali njeni najdražji ter njeni številni prijatelji. Ohranili jo bomo v lepem spominu.

F. J.

MIRAN BOROVIK 1965—1993

Kruto in neizprosno se je smrt ponovno poigrala s človeško usodo, saj je iz naše sredine iztrgala Mirana Borovnika iz Razborce pri Mislinji. Ugasnilo je še eno mlado življenje, ki je šlo še le 28 pomlad. Leta 1965 so ga v Razborci položili v zibel, kjer ga je že v otroštvu v toplem družinskem ognjišču skalilo prezgodnje spoznanje, da že kot otrok boluje za astmo. Kot deček se je rad zatekal v gozd, občudoval njegove barve in oprezal za življenjem v vejah, podraži na jash in obronkih. Rad je spremljal očeta logarja, ki mu je pokazal in odkril marsikaj v slikoviti prešernosti gozdov, ki so obdajali domačijo, bližnjo in širšo okolico. Šolanje v mislinjski osnovni šoli mu je prineslo novo spo-

znanje in vrsto prijateljev, bolezen pa ga je za marsikaj prikrajšala. Po končani osnovni šoli je Mirana pot vodila v velenjski šolski center, pozneje je bil do služenja vojaškega roka nekaj časa doma. Ko je leta 1986 slekel vojaško suknjo, si je zaželel, da bi delal v gozdu kot sekač. Želja se mu ni uresničila, saj je zdravniški pregled kazal usodne znake bolezni, ki so v strogi zdravniški naravi zapisali NE. Tako se je leta 1987 zaposlil pri zasebniku v Slovenj Gradcu. Pridno je delal in jemal zdravila in le, če ga je bolezen prehudo napadla, se ni znašel v delavnici. Poživljal ga je gozd, nikjer drugje se ni tako dobro počutil. Tudi na morju ne, čeprav bi njegovi bolezniki mnogo koristilo.

Veselo do lova ga je vodilo med lovec, kjer se je kot pripravnik kalil in čakal priložnosti, da naredi lovski izpit...

Mami Roziki, sestrama Anici in Slavki ter bratom Dragu, Gusteku, Branku, Rajku in Jožetu izrekamo globoko sožalje.

M.K. F.J.

PAVLA PLAUŠTAJNER 1907—1993

Na šentflorijanskem pokopališču v Dolici so se številni prijatelji poslovili od Pavle Plauštajner, dolgoletne župnijske gospodinje. V Šempetru v Savinjski dolini se je rodila 29. januarja 1907 leta. Kot mlado dekle je odšla v gospodinjsko solo v Celje, kjer je že z 18 leti odšla za samostojno župnijsko gospodinjo v Novo Cerkev k svojemu stricu Pavlu Žagarju, takratnemu novocerkovskemu kanoniku. Po treh letih jo je pot zanesla k stricu Ivanu v Ptuj, kjer je kot proš opravljal dušno pastirsko delo. Leta 1937 je pri-

šla v Dolici k takratnemu župniku Stanku Weingerlu. Med NOB je bila pokojna Pavla skupno z župnikom Weingerlom izgnana in se je po štirih letih izganstva zopet vrnila v Dolici. Leta izganstva so bila težka in velikokrat je rada pripovedovala o trpljenju, ki ga je doživljala. Kot izkušena župnijska gospodinja je svoje delo opravljala z velikim veseljem in strokovnostjo. Ob tem ji je bila v veliko oporo Marija Podjavoršek, ki je pokojni Pavli pomagala pri delu celih 47 let, v veliko oporo pa ji je bila zadnja tri leta, ko so ji opešale življenjske moči.

Vsi, ki so jo poznali, so jo imeli radi in so jo cenili. Ohranili jo bomo v lepem in nepozabnem spominu.

F. Jurač

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage žene mame in babice

IVANKE PODKRIŽNIK

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom in znancem za izkazano pomoč. Posebna zahvala gre Mirku Golobu za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Vsem, ki ste darovali vence, cvetje in sveče, lepa hvala. Hvala gospodu župniku Janezu Zupancu za opravljen pogreb, Lovskemu društvu iz Podgorja in pevcem za zapete žalostinke, Anici Meh za iskren govor ob grobu. Vsem in vsakomur še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: mož Jožef, otroci Marijana z družino, sin Janez z družino in sin Jožef, mama, bratje in sestre z družinami

ZAHVALA

Ob vse prerani izgubi našega dragega sina, brata in strica

MIRANA BOROVIKA iz Razborce 36, Mislinja

se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence, sveče in za svete maše, najlepše zahvaljujemo. Iskrena hvala lovcem Lovske družine Mislinja za spremstvo na pogrebu, govornikoma Marjanu Križaju in Otu Skobirju za poslovilne besede, Lovskemu oktetu Podgorje za zapeti žalostinke ter g. župniku Tinetu Tajniku za pogrebni obred.

Žalujoči: mama, bratje Drago, Gustek, Branko, Rajko in Jože ter sestri Anica in Slavka z družinami.

Glasilo VIHARNIK izdaja delovna organizacija Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec. Urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENŠEK, tehnični urednik: Bruno ŽNIDERŠIČ.

Naklada: 2100 izvodov.

Tisk: GZP MARIBORSKI TISK Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1993

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 se šteje Viharnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

MARIJA GERHOLD 1918—1993

V petek 22. januarja smo se v lepem sončnem dnevu na perniškem pokopališču zadnjič poslovili od naše krajanke Micke kot smo jo klicali vsi, ki smo jo poznali. Kot sveča je v slovenjgraški bolnišnici ugasnilo njeno življenje, pa čeprav smo vsi upali in želeli, da bo premagala težko bolezen kot pred petindvajsetimi leti, ko je bila skoraj dve nepretrgani leti na zdravljenju v Topolšici. A žal, to pot je bila bolezen močnejša in ji šibko telo ni bilo kos.

Teti Micki, kot so jo klicali številni nečaki, je stekla zibka pri Modrijevi bajti na Pernicah kot tretjerenjenki med tremi brati. Na rodnem domu je odraščala in vso nadaljnjo dobo vse do pozne jeseni življenja. Micka si ni iskala drugačnega življenja drugje, ker se je doma počutila nad vse srečno, saj je doma lahko v tako lepem družinskem sožitju pomagala bratovi družini v vsem,

kar je bilo potrebno. Vse marljivo delo in ljubezen je darovala svojim nečakom in pranečakom. In tudi oni so ji vračali ljubezen ter spoštovanje ter jo hodili obiskovat v času bolezni.

Kljub svoji šibki postavi je bila Micka marljiva pri delu. Kadar ni bilo dela doma, je rada šla pomagat drugim, kjer je bila pomoč potrebna. Ni se pehala za materialnimi dobrinami, ampak je bila v svoji skromnosti zadovoljna z majhnim darom, s čemer se le redki lahko ponašajo. Tudi ni bilo slišati, da bi se s kom sporekla ali o kom slabo govorila. V sebi je nosila lik bogatega in polnega človeka, ki je zadovoljen z vsem, kar mu prinese življenje, s trdim kmečkim delom ob krhkem zdravju.

Draga Micka, hvaležni smo ti za vse, kar si dobrega storila za svoje bližnje, za nas vse. Ohranili te bomo v lepem spominu.

Vsi njeni

FRANCU ŠEGOVCU V SLOVO 1908—1993

V hladnem februarjem popoldnevu smo se na šentjanskem pokopališču poslovili od naprednega kmeta, skrbnega gospodarja, ljubitelja kmečke grude Franca Šegovca, p.d. Habrovega očeta.

Habrova domačija je skrita pod gozdom Zelovec, kjer je tudi njegov obširen gozd. Takšen človek, ki je bil ves predan svoji zemlji, kmečkemu delu, je podoben viharniku v gorah, ki kljubuje sili narave in se

ne ukloni. Naš krajan je dočkal lepih 85 let. Vendar tudi on je moral kloniti s svojimi žuljavimi rokami sili bolezni, ki ga je mučila dalj časa, vse dokler ni njegovo srce poslednjič utrpnilo za svoje: za ženo Urško, za sinove: Francija, Jožeta in Ivana. Njegovi sinovi nadaljujejo njegov odnos do dela, širijo ljubezen do kmečkega dela. Zato lahko rečem, da takšni očetje ne umirajo, živijo dalje v svojih, njih delo je dota nam, ki smo ga poznali in ohranjamo v lepem spominu!

Viktor LEVOVNIK

IVANKA PODKRIŽNIK 1947—1993

ljala par let. Čeravno je bila bolana, je to v sebi skrbno čuvala, a ko je že priznala, kako je z njo, je bilo že prepozno. Še tisti poslednji dan, ko se je poslovila od doma, ni nihče mislil, da so se domači za vedno poslovili od nje.

Kako kruto je odjeknila vest daleč naokrog, da je smrt pretrgala nit tako dobri in skrbni gospodinjici na Napotnikovi kmetiji v Podgorju.

Podkrižnik Ivanka se je rodila 20. 12. 1947 leta, tu na obronku Razbora, po domače pri Koncu. Izhajala je iz številne družine, v kateri se je rodilo devet otrok. Druga po vrsti je bila Ivanka, zato je že v rani mladosti okusila, kaj je delo na kmetiji. Ko je dorasla v dekle, se je nekaj časa zaposlila kot kuharica in snažilka na razborski soli, tu ni bila dolgo, ko jo je zasnubil Podkrižnik Jožef in se leta 1966 tudi poročil.

Nato sta si pri Napotniku ustvarila toplo in prijazno domovanje. V zakonu so se jima rodili 3 otroci: hči Marijana in dvojčka Jožef in Janez. S kakšnim veseljem sta vzgajala te otroke, ki so bili njima v ponos in veselje.

A kaj, ko je posegla vmes bolezni, ki je mlado gospodinjico sprem-

Zaman so se zdravniki na kirurškem oddelku trudili, da bi ji podaljšali življenje, smrt je bila neizprosna. Tako je morala umreti, stara šele 45 let. Usoda je hotela, da je bil njen pogreb ravno na dan, ko bi morala praznovati 27-letnico poroke. Pogreb je bil v Podgorju 22. 1. 1993.

Velika množica ljudi od blizu in daleč jo je pospremila na njeni zadnji poti, kar je dokaz, kako so jo ljudje imeli radi.

Doma pa je ostala praznina, pogrešal jo bo mož. Polje, ki ga je tako rada obdelovala, jo bo zaman čakalo, da ga s svojo pridno roko obdela.

Takšno je pač naše življenje!

Štefka MELANŠEK

OGLASI TUDI V VIHARNIKU

	&	
d.o.o.		Prodajalna
Trgovina in storitve		
Od ideje do uspeha		Prodajalna vaših želja
Slovenj Gradec, Ozka ulica 4, Telefon: 0602 41-466		

vabi na največjo Koroško zabavno prireditev

POMLAD 93

ki bo v petek 19. marca ob 20 uri
v športni hali Slovenj Gradec.

Sodelujejo:

MOPED SHOW	ČUDEŽNA POLJA
MIŠA MOLK	VINDY
POP DESIGN	SANJA DOLEŽAL

V spored bo vključeno še:

modna revija prodajalne Baby	izbor za zlati glas Koroške
nagradna igra	žrebanje vstopnic
presenečenje za Jožice in Jožeke	diskoteka

Cena vstopnic je 900 tolarjev. Predprodaja vstopnic po 700 tolarjev v prodajalni Baby. Z nakupom vstopnic v predprodaji ste si zagotovili rezervacijo.

Skrbno hranite vstopnice, ker boste z njimi lahko uveljavili 5 % popust pri nakupu blaga v prodajalni Baby.

ZGODBA O PUŠČAVNIKU VALENTINU PODSTENŠKU ŠE TRETJIČ

Ko sem v zadnjih številkah Viharnika prebiral prispevke g. Štefke Melanšek, in g. Jožeta Kranjca o puščavniku Valentinu, sem se tudi sam spomnil zgodb, ki so takrat krožile o njem. V spominih sem se vrnil tja v zgodnja šolska leta, ko je Valentin še živel in je doživljal svojo življenjsko tragedijo. Osebnost nje nisem poznal, pač pa dobro nekaj njegovih sester in bratov. Zelo dobro se še spominjam, ko je izšla njegova knjižica pesmi imenovana »Puščavnikovi verzji«. To je bilo leta 1935 in vem, da jo je moja sestra Angela prinesla domov, kjer smo jo potem z velikim zanimanjem čitali vsi od najmlajšega do najstarejšega. Takrat sem bil star dobrih 10 let in zgodba o puščavniku in njegovi nesrečni ljubezni se mi je zdela nekaj najromantičnejšega, kar lahko odrasel človek doživi. Njegove verzje pa sem takrat še v svojih šolskih in pastirskih letih znal na pamet in nekatere znam še danes.

En izvod »Puščavnikovi verzji« ima do bro ohranjenega še danes moja svakinja Ančka Rebernik, ki je tudi prava nečakinja pokojnega Valentina Podstenšek, imenovanega »Puščavnik« in mi jo je posodila za ta prispevek.

V tistih davnih časih, še pred prvo svetovno vojno sta v Razboru na kmetiji »Vrhovnik« živila, gospodarila, in si ustvarjala družino Jožef in Jožefa Podstenšek. On je bil rojen leta 1856, ona pa leta 1861. Kmetija leži na lepi položni legi nad cerkvijo, kjer se meri

*Skrb, delo in trpljenje,
tvoje je bilo življenje.
Bolečino si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, ljubeče mame, bice, prababice in sestre

BERTE RUTNIK Levoškove mame iz Mislinje

se vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti, ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše, najlepše zahvaljujemo. Prav lepa hvala sosedji, ki nam je pomagala v najhujših trenutkih, zdravnikom in zdravstvenemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice, lovcem za organizacijo in spremstvo na pogrebu, govornikom Marjanu Križaju in Borisu Bezlaju za ganljivo izrečene besede slovesa, Lovskemu oktetu Podgorje za zapeti žalostinki, g. Francu Gornjaku in g. Poldetu Koratu za pogrebni obred.

Žalujejo: mož Franc, otroci Branko, Drago, Rajko in Silva z družinami ter bratje Alojz, Tone, Franček ter sestre Hermina, Micka in Cvetka z družinami.

SPOMIN

*Nihče ne sliši, kadar jokam,
nihče mi solze ne otre,
nihče me nežno ne poboža
in vse molči, odkar te ni.
Le kam naj svojo bol izlijem,
le komu dušo naj odkrijem,
le kam naslonim naj glavo
in komu naj podam roko?*

Veš, mama, težko brez tebe mi je živeti.

Sedem let že v grobu spiš, a v srcu si mi tako živa!
Tvoj obraz z menoj živi, ti nepozabna mama mila!
Kadar v noči zvezde zažarijo, gledam v nebo, misli
k tebi mi hitijo, k tebi, mama, v sveto nebo.

Tako kliče — tvoja Mateja!

višinska kota kraja Razbor, ki je visok nekaj nad 800 metrov in od koder je lep razgled po Šaleški dolini in na Mozirske planine. Kmetija je bila last nekega veleposestnika in Podstenšekova oče in mati s svojo številno družino sta bila samo najemnika na njej. Oče Jože Podstenšek je bil zelo pameten in razgledan človek. Bil je dolga leta razborški mežnar in organist, obenem pa je bil tudi občinski tajnik, ker je bil Razbor že od nekdanj samostojna občina.

Spominjam se še pripovedovanja svojih staršev, kako je bilo takrat, ko je bil razborški župan Jakob Sovinc, stari Prevolnik, ali praded sedanjega mladega gospodarja Marjana, občinski tajnik pa Jože Podstenšek ali stari Vrhovnik. Pravili so, da je bil takrat v občini najboljši red.

Pozneje je oče Jože Podstenšek priučil in izučil svojo hčerko Terezijo, da je prevzela za njim tajniške posle, katere je tudi uspešno vodila do druge svetovne vojne in še par let po njej, dokler v Razboru niso povsem ukini občinski urad in krajevno pisarno.

Jožefu in Jožefi Podstenšek se je v zakonu rodilo 12 otrok, to je pet hčera in sedem sinov. Kmalu so morali eden za drugim v svet, da so si poiskali vsak svoj kos kruha in si ustvarjali družine. Tudi prva svetovna vojna je od Vrhovske družine zahtevala svoj davek, sin Antin je malo pred koncem, leta 1918 padel in se ni vrnil. Nekateri so se priženili na kmetije, drugim pa so nudili skromen zaslužek grofovski gozdovi ali pa črnski rudnik.

Tudi Valentin, ki je bil rojen deseti po vrsti, v začetku stoletja, leta 1901 ni ušel tej usodi. Ker v domačem kraju ni našel zanj ustreznega dela ali službe je prevzel nekje na Dolenjskem na nekem veleposestvu službo lovskega in gozdnega čuvaja, in kjer je potem tudi doživel svojo veliko romantično ljubezen in usodo. Zaljubljen je v sosedovo hčerko Anico, čemur pa so hudo nasprotovali njeni starši. V pesmi piše:

Leta tri sva se poznala
leta nedolžnega življenja,
Se sreče svoje radovala
v veselju brez trpljenja.

Vendar pa sta morala skrbno skrivati te svoje zmenke ker:

Oče od deklince mi ljubljene
je zvezi najni bil nasproten.
Ko izve za načrte moje, njene
do strajnosti je bil togoten.

In potem je prišel tisti usodni dan ko se je izpolnila njuna usoda:

Enkrat zopet tam sediva,
na tratici zeleni.
Šepetaje govoriva,
o sreči moji, njeni.

Iz gozda se zabliška strel,
na me je bil oddan.
Je v srce Anico zadel,
v prsi nje deviške levo stran.

To je bil potem tudi konec velike Valentineve ljubezni, z njo pa tudi lepe službe. Odločil se je, da se bo umaknil v samoto in bo posvetil vse svoje življenje molitvi in dobrim delom, ker kot pravi v pesmi:

Zemeljskih ne iščem več dobrot,
bogastva več si ne želim.
za popravo prejšnjih zmot
v samoti zdaj se pokorim.

Valentin je potem nekaj časa ostal doma v Razboru pri starših, nato pa je nekega dne izginil in kmalu nato se je baje pojavil v razvalinah vodriškega gradu kot puščavnik Valentin Eremit. Ker pa mu je nekega dne, ko je bil na obisku pri sosedu Marovšku, njegovo skromno prebivališče pogorelo, se je nastanil v skalni votlini v Hudi luknji, kar prikazujejo tudi slike v njegovi knjižici. Umril je leta 1936, kar je napisano na nagrobni plošči na družinskem spomeniku na razborškem pokopališču.

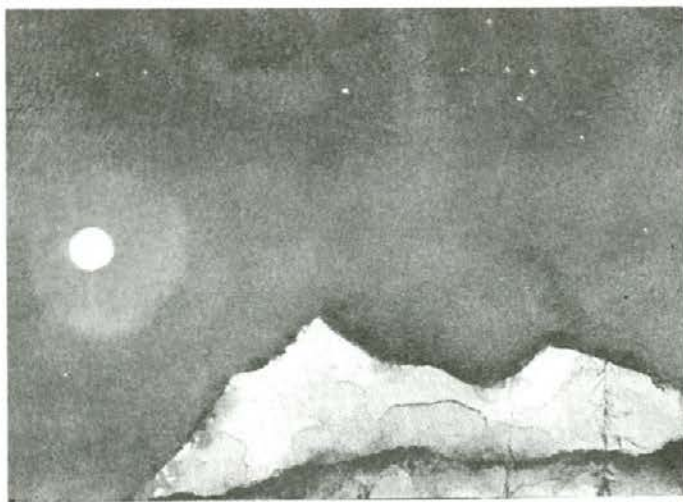
Danes od te številne in spoštovane Vrhovske-Podstenšekove družine, razen nečakov, ne živi nihče več. Zadnji in najmlajši sin Ferdinand je umrl leta 1984, star 78 let. O stari, s slamo kriti Vrhovski hiši, kjer je bila dolga desetletja občinska pisarna tudi ni sledu. Samo par starih stoletnih hrušk še priča, da je bila tu nekdanj kmečka domačija.

Ker je zadnji lastnik Vrhovskega posestva umrl samski in brez naslednika, je prišlo do prodaje. Vrhovski »grunt« so kupili trije premožni in napredni razborški kmetje: Prevolnik, Kotnik in Zapečnik, kateri z modernim in naprednim obdelovanjem zemlje vsak na svojem delu posestva pridelava več kot se je lahko včasih pridelalo na celotnem Vrhovskem posestvu. Taka je moja zgodba o puščavniku Valentinu. Za podlago zgodbe mi je služila njegova knjižica verzov ter ustno izročilo nekaterih starejših Razborčanov, ki so ga še poznali. Morda me bo kdo popravil, če bo vedel še kakšno drugo in lepšo verzijo o njem.

Rudi Rebernik

S požigom proti lubadarju — Foto: F. Jurač

Na pustni torek so gozdarji slovenjgraškega obrata popestrili dan neporočenim delavkam skupnih služb s plohom, ki so ga posebno skrbno pripravili, kar se vidi tudi na fotografiji.

PUSTNI PLOHI — Na Razborju menda ni hiše, da ne bi imeli neoženjenega fanta ali dekle. Poročeni moške so tudi letos vsem tem vlačili pustne plohe. Tisti, ki se ni pravočasno skrnil, je moral pustni ploh drago plačati. Eden takšnih je bil tudi Kunejev Tone, na sliki predzadnji z leve strani. Za prihodnje leto je obljubil, da se bo poročil in da je to letošnji zadnji pustni ploh. Koliko je v tem resnice, pa zagotovo ve Tone sam — Foto: F. Jurač

Na pepelnični dan je bilo tudi na Orterjevi jasi na Brdih po pustno razpoloženje. Predno so pusta na grmadi sežgali, je domača gospodinja Lenka pogrebce postregla s pijačo... Foto: Jože Sušec

MED UPOKOJENCI

— In kaj počneš zdaj, ko si v pokoju?
 — Kar naprej nekaj: pri društvu upokojencev, pri lovcih, pri gasilcih... Največ pa pri Zvezi borcev: urejam jim razna zavarovanja, pa pokojnine, pa... Saj veš, v današnjih političnih časih hočejo nekateri z njimi kar tako...
 — Glej, glej! Jaz delam podobno kot ti. Urejam razna zavarovanja, pa pokojnine, pa... Za tiste naše fante, ki so bili v nemški vojski, seveda. Saj veš, v prejšnjih političnih časih so počeli z njimi kar tako...

Andrej Šertel

POMLADNO JUTRO!

*Ko pogleda pomladno jutro
 izza gor na rosno plan,
 zdi se mi, da vsa narava
 poje slavospev krasan.*

*Prisluškujem pomladnim
 glasom,
 saj iz zemlje vse kipi!
 A v globini moje duše,
 davna mladost se obudi.*

*Vse za tebe pomlad prelepa,
 zopet te nam je stvarnik dal.
 Vsaka želja, ki jo snujem,
 naj bo moje sreče dar!*

*Sonce že nad nami kroži,
 pesem kukavice se že glasi,
 srce moje pa šepeče:
 »Kje si mladost, davna ti?«*

*Kadar dan ugaša, noč se bliža,
 že na nebu je zvezdic »nebroj«,
 k zvezdam želje pohitijo,
 tam nad njimi dom je moj.*

Viktor LEVOVNIK

Dan žena in materinski dan

V starih lepih časih so se ženske veselile osmega marca — dneva žena. Lepo in dostojno so ga praznovale. In tu je še materinski dan 25. marec. Kaj za njih pomenita ta dva praznika:

HEDA PRAPROTNIK, novinarka: »Dandanes so ženske zelo obremenjene, tudi tiste, ki so brez službe, saj morajo reševati še več problemov. Zato so potrebne malo več razumevanja in pozornosti, ne le praznovanja 8. marca ali materinskega dneva. Ta dva praznika sta tako že preveč spolitizirana, vprašanje emancipacije je tudi zastarelo, če smo v sodobni družbi, v Evropi. Do tega nam pa še veliko manjka, veliko konkretnih korakov. Vseeno pa je gotovo vsaka ženska vesela pozornosti, četudi enkrat na leto za 8. marec ali pa za materinski dan. Naredimo si praznik, veselje, kadarkoli pa bo malo več optimizma.«

MAJDA KONEČNIK, kmetica: »Mislim, da je naš praznik poseben dogodek, ki ga moramo ženske čutiti še na poseben način. Na ta dan nam morajo možje izkazati pozornost, katere naj bi bile deležne vsaj enkrat na leto. Na ta dan naj bi nam možje pomagali, če že kje drugje, ne, vsaj pri kuhinjskih delih in nas vsaj takrat zamenjali pri štedilniku. Večji poudarek pa dajem materinskemu dnevu.«

ANA KOPRIVNIKAR, uslužbenka: »Mislim, da naš praznik ni nič kaj posebnega. Večji poudarek dajejo temu prazniku v podjetjih, kjer so žene zaposlene. Na kmetih je to drugače. Žena na kmetiji mora opraviti svoje delo tudi ta dan, ko bi naj praznovala. Vsaj na svoj dan bi morale žene odložiti svoje delo in skrbi.«

ZDENKA OŠLAK, kmetica: »Oba praznika mi veliko pomenita. Pomenita mi zato, ker sem lahko ta dan prosta. Mož mi izkaže pozornost in se vsaj ta dan razbremenim vsakodnevnega dela. Žene na kmetih imamo skozi celo leto veliko dela in skrbi, zakaj pa se enkrat na leto ne bi smele razbremeniti. Zdaj, ko imamo društvo kmetic bi bilo zelo prav, če bi lahko preko tega društva na ta dan pripravile kakšno srečanje ali pa odšle na kakšen krajši izlet. Večji poudarek pa dajem materinskemu dnevu.«

F. JURAC

Heda Praprotnik

Majda Konečnik

Ana Koprivnikar

Zdenka Ošlak

POGLEJTE, UGANITE IN POVEJTE!

Zadnja zastavljena uganika pa ni bila pretežka. Vsi, ki ste uganili, da je bilo stehvanje pri Najevski lipi ob srečanju slovenskih državnikov, ste uganili prav.

Zreb je nagradi dodelil:

1. Andreji KOMPERJ, Javorje 15, Črna na Koroškem

2. Nadi MERZDOVNIK, Razborca 1, Mislinja
Za nagrado bosta nagrajenki prejeli video kaseti okteta »LESNA«, ki ju je prispeval Koroški radio Slovenj Gradec.

Tudi danes vam zastavljamo nagradno uganiko. V lepih, starih časih smo tudi v Mislinjski dolini imeli železniško progo Dravograd—Velenje.

Povejte, katerega leta so železniško progo ukiniili in razdrli in ali je bilo prav, da so progo ukiniili. Napišite duhovite odgovore. Čakata vas dve lepi nagradi.

